

CAPREOLUS

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

5e jaargang nr. 14 juni 1997

Colofon

opgericht op 21 april 1951.

Capreolus, Tijdschrift voor
Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild
ISSN: 0929-1091

Verschijnt: 4 x per jaar
Beschermer: Z.K.H. Prins Bernhard

Redactieraad:

Mr M.A. Abersson
Mr T.M. Kolle
Prof Dr J.L. van Haften

Redactie:

H. Meyeringh
J. Poutsma
Mw. J. Hendriks-Hueber
Mw. J.E. van Herp-Bruynius
R.C. van Dijk

Verenigingsprofiel.

Bestuur:

Mr T.M. Kolle	voorzitter
B.H. Strating-Meissner	secretaris
R.L. van Nederpelt	penningmeester
M.O. Schepers	D.B. lid
Mr L.P.M.J. Canjels	lid
J.H. Bakker	lid
J.B.M. Hoefsloot	lid
H. Meyeringh	lid
H. Punt	lid
A. Rutten	lid
Ir J.M. Seroo	lid
Dr R.J. Vierling	lid
G.F.H. van de Woude	lid

Secretariaat:

Mw. B.H. Strating-Meissner
Waalwijk 11, 4171 CA Herwijnen.
tel/fax: 0418-582365

Ledenservice-administratie:

Mw. J.E. van Herp-Bruynius,
Landjonker 19, 3834 CL Leusden.
tel/fax: 033-4942032

Drukkerij:

Bergdrukkerij Amersfoort,
Natriumweg 6, 3812 PV Amersfoort.
033-4620462

Contributie: f 42.50 per jaar.

Bankrelatie:

ABN•AMRO Bank rek.nummer
49.70.37.440. Gironummer van de
bank 83.75.70 t.n.v. Vereniging
"Het Reewild" te Garderen.

Aktiviteitenkalender

Schietaccomodatie in Limburg

De Limburgse Schietvereniging 'Limburgia' in Posterholt laat ons weten, dat haar banen geschikt zijn voor mensen die hun buks willen inschieten op respectievelijk 25, 40, 50 of 100 meter. Men kan hiervoor een afspraak maken met een van de baancommissarissen (tel: 0475-542550). Het oefenen voor dit Zwartwildbrevet met het doel hiervoor examen af te leggen kunt u op de baan doen op 8 en 9 augustus 1997 van 10.00 tot 17.00 uur. Informatie en opgave via telefoonnummer: 0475-323444.

Regio Overijssel

Op 8 oktober 1997 wordt 'De dag voor de jager' gehouden bij Dorhout Mees te Biddinghuizen. De regio Overijssel zal aanwezig zijn met de Verenigingsstand, ook zullen er certificaten worden uitgereikt aan de 'goede' kogelschutters. (100m. - 3 schoten - binnen een cirkel van Ø 10cm.)

INHOUD:

	blz
-Voorwoord, <i>Van de redactie</i>	3
-In Memoriam Kees van Barneveld, <i>C. Slikkeveer en M. Spaargaren</i>	4
-Fotojacht op reewild ... deel 2, <i>R. van Dijk</i>	4
-Reewild in de Boswachterij Austerlitz, <i>Drs R.H.M. Peltzer en H.W.P.G. Berger</i>	13
-Nieuws van onze ledenservice, <i>J.E. van Herp-Bruynius</i>	19
-Voor u gelezen, <i>Van de redactie</i>	21
-Praktijkproef met mensenhaar tegen schade van reeën, <i>J. Poutsma en F. de Roder</i>	24
-Oproepen, <i>J. Poutsma</i>	25
-Reeën verstrikt in stroomdraad, <i>D. Voüte</i>	28
-Alle kogels vliegen ... deel 3, <i>J.M. Smit</i>	29
-Nieuwe Keurmeesterscursus, <i>J. Schoonderbeek</i>	36
-Ingezonden brief, <i>Zonder commentaar, N. Bakker</i>	38

"Capreolus" is het onafhankelijke orgaan van de Vereniging Het Reewild. De weergegeven meningen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. De redactie behoudt zich het recht voor, elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor de volgende "Capreolus" **vóór 1 augustus 1997** zenden aan het redactie: Antwoordnummer 3268, 3800 ZA Leusden.

Foto cover: Ledendag Game Fair - Joke Hendriks

Van de redactie

In de jaren zeventig toen de sterk nationaal gezinde Frans Jozef Strauss de touwtjes in de Duitse 'provincie' Beieren stevig in handen had, stonden er langs de autowegen op de grens met deze deelstaat twee borden: Eén hele grote met als opschrift: Freistaat Baiern, met op de achtergrond de bekende geruite blauwe witte vlag. Daarachter een klein bord met als opschrift: Bundesrepublik Deutschland. Veel vakantie-gangers en andere passanten waaronder ook veel Nederlanders, staken hun verbazing en verontwaardiging over zoveel chauvinisme niet onder stoelen of banken....

In 1996 roept de voorzitter van de Vereniging Het Reewild op de Jaarvergadering de leden op allemaal mee te werken aan een uniform beleid. Hij noemt dit van wezenlijk belang voor de toekomst van de vereniging. Samen als één front naar buiten treden onder leiding van het Landelijk Bestuur zal in de toekomst een voorwaarde zijn om tot een goed en verantwoord reewildbeheer te komen. Voorts kondigt hij aan dat de VHR het komende jaar een reewildbeheernota zal ontwikkelen en zal presenteren, ook is de VHR bezig

een basiscursus te ontwikkelen die moet dienen om onder andere de hiaten na het jachtexamen op te vullen. Deze cursus zal dan aan de regio's worden aangeboden, die dan op hun beurt de verdere organisatie ter hand zullen nemen.

In 1997 kort voor de presentatie van de door het Landelijk Bestuur gepropageerde basiscursus, begint men in de Achterhoek op eigen initiatief een cursus te organiseren die men zelf heeft ontworpen en geïntroduceerd. Het werk van het Landelijk Bestuur wordt

domweg terzijde geschoven. Eveneens in 1997 vlak voor het officieel verschijnen van de Landelijke Reewildbeheernota (de datum was al gepland) presenteert men in Markelo de 'Reewildbeheernota voor Overijssel', waarbij zoals in de convocatie aan de genodigden wordt verwoord, de secretaris hoopt dat men allemaal aanwezig zal zijn 'op deze voor ONS zo belangrijke dag'. Zou Frans Jozef Strauss aan zijn tweede leven begonnen zijn.....?

Foto: Joke Hendriks

In Memoriam Kees van Barneveld

-Cees Slikkeveer-
-Marianne Spaargaren-

Na een lang en zwaar ziekbed is van ons heengegaan Cornelis Antoon Barend van Barneveld. Kees was jarenlang bestuurslid en keurmeester van onze Vereniging. Wij hebben hem leren kennen als iemand waar men nooit vergeefs een beroep op kon doen. Door zijn deskundigheid van alles wat met de jacht van doen had en zijn praktische wijze van denken was hij een onmisbaar lid van ons bestuur.

Twee jaar geleden toen hij reeds ernstig ziek was, maar korte tijd enigszins opknapte, was hij nog actief bij de organisatie van de tentoonstelling over reewild welke wij op Kasteel Groenenveld in Baarn georganiseerd hadden

en gaf hij nog voorlichting over het reewild aan de bezoekers. Ondanks zijn toen reeds zwakke gezondheid wilde hij toch van de partij zijn en mee helpen de tentoonstelling tot een succes te maken. Door acht collega jacht-opzichters en onder belangstelling van honderden vrienden en kennissen werd Kees maandag 12 mei j.l. naar zijn laatste rustplaats gedragen. De indrukwekkende begrafenis welke geheel in het teken van de jacht stond hebben wij ervaren als een hommage aan hem.

Wij wensen Riet en de kinderen alle sterkte toe om het verdriet over het verlies van Kees te verwerken. Wij zullen hem ook missen.

*Namens het bestuur van de Regio Utrecht,
Noord-Holland en Zuid-Holland.*

Fotojacht op Reewild

-Rob van Dijk-

Deel 2

In het vorige nummer van *Capreolus* (nr. 13) werd het 1e deel van het artikel van de Wild- en Natuurfotograaf Rob van Dijk geplaatst. Bij het verschijnen bleek dat de kwaliteit van de daarbij geleverde foto's niet optimaal te zijn weergegeven. Dit werd onderandere veroorzaakt door het gebruik van de 'contactopnamens' in plaats van de originele dia's. Graag stellen we Rob in de gelegenheid zijn 2e deel van 'Fotojacht op Reewild' zo goed mogelijk

Foto: Joke Hendriks

weer te geven. De 2 werktekeningen op A-2 formaat kunt u schriftelijk aanvragen bij onze redactie tegen betaling van de

kostprijs ad. f 15.— (incl. verzendkosten) Voor liefhebbers van wildfotografie bevelen wij deze harie aan. (Redactie)

De eerste stappen met de 135 mm - 210 mm.

Zoals ik U eerder heb aangeraden begin bij het 'begin'. Vooral voor degene die geen ervaring hebben met brandpuntafstanden langer dan 50 tot 80 mm raad ik aan om te beginnen met zo'n 150 - 200 mm. Wie een zoomobjectief bezit kan beginnen met het objectief in te stellen op 135 mm.

Bedenk wel dat bij een 50 mm lens op een afstand van 25 m het beeldveld ca. 21 m heeft, terwijl bij 135 mm en 210 mm de beeldvelden respectievelijk ca. 8 m en 5 m bedragen. Plaats de camera op de kolf en het fotogeweer is gereed voor gebruik. Een belangrijk punt is dat u het fotogeweer leert kennen. Hiermee bedoel ik niet alleen het soepel kunnen schouderen van het fotogeweer maar evenzo een snelle bediening van de camera. Immers, er zijn omstandigheden die geen autofocusering toelaten of dat er snel een belichtingscorrectie moet worden toegepast. Het beste is om te beginnen met wat statische 'schietoefeningen'. Voor deze oefeningen raad ik u het gebruik van een schiet-schijf aan. Maak een aantal foto's in staande, knielende, zittende en liggende positie.

(Voor de niet-jagers heb ik extra schietinformatie bijgevoegd)

Schiethoudingen.

Staand

Bij het staand schieten moet u er voor zorgen dat het gewicht op het linker been rust dat iets voor het rechter been wordt geplaatst. De benen staan hierbij iets verder uit elkaar dan schouderbreedte en een voetlengte achter elkaar.

U staat als het ware tegen het schot in. De meest stabiele positie wordt bereikt door de linkerhand de voorgreep iets naar achteren te ondersteunen, zodat dat de elleboog door het linker borstdeel kan worden ondersteund. De linker onderarm moet hiervoor wel iets naar binnen worden gedraaid.

Knielend

De knielzit wordt toegepast bij minder gunstige belichtingstijden of voor een gunstige opnamepositie. Deze houding is dan ook een van de meest stabiele houdingen. De linker elleboog rust hierbij op de linker knie terwijl u op de hak van uw rechter laars daadwerkelijk zit en de rechter knie hierbij op de grond steunt.

Het nadeel van deze houding is dat je bij langdurig zitten kramp kunt krijgen. De knielzit kan worden toegepast, als de mogelijkheid zich voordoet, bij kortstondige observaties of in combinatie met aanbensen.

Zittend

'Fotoschieten' vanuit de zit wordt toegepast bij het aanzitten zonder het gebruik van een jachtkrukje of zitstok. Hiermee bedoel ik, dat u met opgetrokken knieën plat op de grond zit (In de praktijk meestal tegen de dekking aan). Met de linker hak in de grond en met de rechter zool tegen de linker hak, komt de rechter knie iets naar U toe zodat we steunend met beide ellebogen op de knieën kan het fotogeweer rotsvast kunnen fixeren. Het voordeel is dat er langdurig kan worden aangezeten en een goede waarnemingspositie kan worden bereikt, zonder dat het wild u snel zal opmerken. Een ideale methode voor slechte lichtomstandigheden en waarbij een goede dekking van de fotojager wordt vereist. Voer deze oefeningen stuk voor stuk uit en ga daarna stap voor stap over op kritische belichtingstijden die u zelf kunt bepalen met behulp van de automatische belichtingsregeling met diafragma voorkeuze. Stel de diafragma voorkeuze in op kleinere waarden - getal neemt toe - zodat de belichtingstijd langer wordt. Vooral bij 200 mm is het al oppassen met belichtingstijden langer dan een 1/50 seconde! Voer de oefeningen uit met zowel autofocus als handmatige scherpsstelling. Probeer bij het handmatig scherpsstellen de focusering van het objectief met uw

De eerste stappen met de 135 mm - 210 mm.

Zoals ik U eerder heb aangeraden begin bij het 'begin'. Vooral voor degene die geen ervaring hebben met brandpuntafstanden langer dan 50 tot 80 mm raad ik aan om te beginnen met zo'n 150 - 200 mm. Wie een zoomobjectief bezit kan beginnen met het objectief in te stellen op 135 mm.

Bedenk wel dat bij een 50 mm lens op een afstand van 25 m het beeldveld ca. 21 m heeft, terwijl bij 135 mm en 210 mm de beeldvelden respectievelijk ca. 8 m en 5 m bedragen. Plaats de camera op de kolf en het fotogeweer is gereed voor gebruik. Een belangrijk punt is dat u het fotogeweer leert kennen. Hiermee bedoel ik niet alleen het soepel kunnen schouderen van het fotogeweer maar evenzo een snelle bediening van de camera. Immers, er zijn omstandigheden die geen autofocusering toelaten of dat er snel een belichtingscorrectie moet worden toegepast. Het beste is om te beginnen met wat statische 'schietoefeningen'. Voor deze oefeningen raad ik u het gebruik van een schiet-schijf aan. Maak een aantal foto's in staande, knielende, zittende en liggende positie.

(Voor de niet-jagers heb ik extra schietinformatie bijgevoegd)

Schiethoudingen.

Staand

Bij het staand schieten moet u er voor zorgen dat het gewicht op het linker been rust dat iets voor het rechter been wordt geplaatst. De benen staan hierbij iets verder uit elkaar dan schouderbreedte en een voetlengte achter elkaar.

U staat als het ware tegen het schot in. De meest stabiele positie wordt bereikt door de linkerhand de voorgreep iets naar achteren te ondersteunen, zodat dat de elleboog door het linker borstdeel kan worden ondersteund. De linker onderarm moet hiervoor wel iets naar binnen worden gedraaid.

Knielend

De knielzit wordt toegepast bij minder gunstige belichtingstijden of voor een gunstige opnamepositie. Deze houding is dan ook een van de meest stabiele houdingen. De linker elleboog rust hierbij op de linker knie terwijl u op de hak van uw rechter laars daadwerkelijk zit en de rechter knie hierbij op de grond steunt.

Het nadeel van deze houding is dat je bij langdurig zitten kramp kunt krijgen. De knielzit kan worden toegepast, als de mogelijkheid zich voordoet, bij kortstondige observaties of in combinatie met aanbersen.

Zittend

'Fotoschieten' vanuit de zit wordt toegepast bij het aanzitten zonder het gebruik van een jachtkrukje of zitstok. Hiermee bedoel ik, dat u met opgetrokken knieën plat op de grond zit (In de praktijk meestal tegen de dekking aan). Met de linker hak in de grond en met de rechter zool tegen de linker hak, komt de rechter knie iets naar U toe zodat we steunend met beide ellebogen op de knieën kan het fotogeweer rotsvast kunnen fixeren. Het voordeel is dat er langdurig kan worden aangezet en een goede waarnemingspositie kan worden bereikt, zonder dat het wild u snel zal opmerken. Een ideale methode voor slechte lichtomstandigheden en waarbij een goede dekking van de fotojager wordt vereist. Voer deze oefeningen stuk voor stuk uit en ga daarna stap voor stap over op kritische belichtingstijden die u zelf kunt bepalen met behulp van de automatische belichtingsregeling met diafragma voorkeuze. Stel de diafragma voorkeuze in op kleinere waarden - getal neemt toe - zodat de belichtingstijd langer wordt. Vooral bij 200 mm is het al oppassen met belichtingstijden langer dan een 1/50 seconde! Voer de oefeningen uit met zowel autofocus als handmatige scherpsstelling. Probeer bij het handmatig scherpsstellen de focusering van het objectief met uw

linker duim te bedienen (Reageer op de -visuele scherpte indicatie). De rest van de hand kan dan gemakkelijk de voorgreep omvatten.

Tip

Het gebruik van de geweerriem Door gebruik te maken van de geweerriem kunnen we nog trefzekerder fotograferen.

Bersstokken

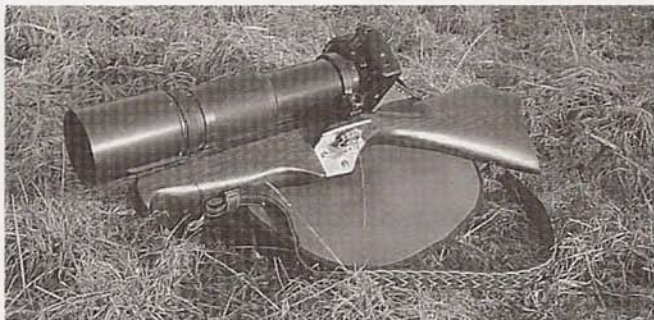
Ook de bersstok kan voor ons doel worden ingezet. Het voordeel van een bersstok is dat u zelf altijd steun heeft, vooral in heuvel- of moerasachtig gebied. Bij het zien van wild wordt het fotogeweer van de schouder afgenomen en aan de voorzijde met de duim tegen de stok aangeklemd, zodat de bersstok als extra steun fungeert. Door met de linkerarm druk te zetten op het voorhout kan het fotogeweer tijdens het overpakken niet van de schouder glijden! Op deze wijze kunnen we dus direct een rotsvast staand schot realiseren met relatief lange belichtingstijden (of kiezen voor kleinere diafragma's).

Er bestaan ook dubbele stokken die met een draaipunt aan elkaar zijn bevestigd en als twee benen uit elkaar worden gezet, zodat er bovenaan een V-vormig steuntje ontstaat. Een zeer stabiele stok waarbij het fotogeweer in het V-vormig steuntje kan worden geplaatst. Deze stok kan

tevens op iedere gewenste hoogte worden ingesteld. Ook de bekende herdersstaf kan als bersstok uitstekend dienst doen. De keuze van de bersstok acht ik zeer persoonlijk.

Opnametechnieken in het veld

Het fotograferen van wild met een tele-objectief geschiedt op grotere afstanden dan opnamen met een standaard 50 mm objectief. Ondanks onze verfijnde fotoapparatuur moeten we voortdurend rekening houden met de belichting op plaatsen waar wij niet kunnen gaan meten. Vooral kleurenfilms moeten zo correct mogelijk

Fotogeweer uitgerust met Tamron 200-400 mm zoom objectief. (Foto: Rob van Dijk)

worden belicht. Eveneens zullen we in staat moeten zijn om bliksemsnel te kunnen focuseren, jawel, soms zo snel dat ook het autofocusstelsel niet snel genoeg is, of bij onvoldoende contrast niet kan functioneren. Ook moeten wij zorgen voor een zo gunstig mogelijke opnamepo-

sitie in verband met het opvallende licht, of bij een plotselinge confrontatie gereed zijn voor een wel gericht schot.

Veldomstandigheden vragen om specifieke technieken die wij ons eigen moeten gaan maken.

Belichtingstechniek

Naast de zwart/wit liefhebbers zullen de meeste onder u ook de kleuren willen betrekken. We gaan er van uit dat u kleurnegatief of diafilm gebruikt. Zoals U weet is de belichtingstijd bij kleurenfotografie in verband met kleurverzadiging een kritische zaak. Bij gebruik van teleobjectieven wordt er op grotere afstanden gefotografeerd

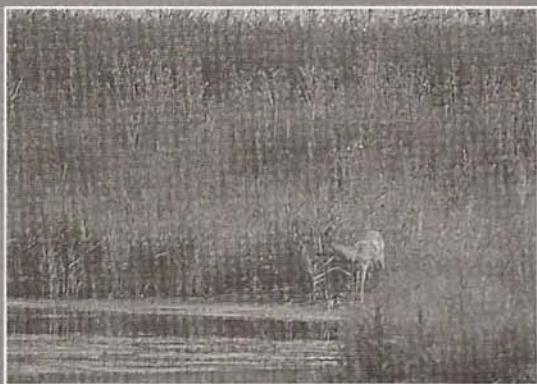
zodat u er dus rekening mee dient te houden dat op afstand vaak andere lichtwaarden gelden en die U niet ter plekke kunt gaan meten. Iedere situatie moet worden ingeschat! Ondanks het feit dat de meeste camera's zijn uitgevoerd met een integrale lichtmeting met nadruk op

het centrum, wordt een belichtingscorrectie tijdens een fotojacht toch veelvuldig toegepast. Ook het karakter van de gebruikte kleurenfilm en uw persoonlijke voorkeur bepaalt mede de mate van de correctie. Bijvoorbeeld: We jagen op waterwild en willen graag vluchtfoto's maken. We staan bij voorkeur met de zon in de rug of van opzij. De eend of gans wordt dan vanuit uw richting belicht, maar de camera is niet in staat het opvallende licht op de vogel te meten. Vooral wanneer U van contrastrijke foto's houdt is soms het raadzaam een halve tot een stop onder te belichten.

Bij sommige camera's -afhankelijk van het type film en het merk - is het contrast vrij redelijk indien er gebruik wordt gemaakt van een automatisch teleprogramma. Evenzo bij het fotograferen vanuit een observatiehut zal de camera doorgaans een lagere lichtwaarde meten - behalve bij tegenlicht- dan het opvallende licht op het dier. Ook in een dergelijk geval zal een belichtingscorrectie of spotmeting noodzakelijk zijn. Afhankelijk van het type camera, waaronder de Minolta Dynax 600 *si* en de Nikon F 70, kunt u ook kiezen voor een zogenaamde matrix of honingraat meting. De meting wordt hierbij bepaald door een aantal meetsegmenten variërend van

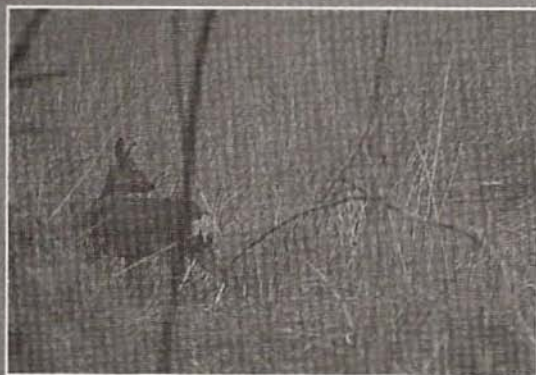
50 m tijgersluipgang,
liggend 1/100 - 6.5 (400 mm)

De mooie zesser van de Oostvaardersplassen.
staand 1/100 - 5.6 (400 mm)

Knielend 1/50 - 5.6 (400 mm).

Knielend 1/50 - 5.6 (400 mm).

Een moeilijk aanbers tijdens de bronst.
Deze bok laat zich niet makkelijk op de plaat zetten.
Staan 1/100 - 5.6.

De foto's in dit artikel zijn gemaakt met Kodak Elite
ISO 200/24°.

8 tot en met 14. Bij deze meting wordt er een belichtingscalculatie gemaakt op basis van de afstand tot het onderwerp en de achtergrond. Experimenteren dus! Hiermee wordt er automatisch een zo'n optimaal mogelijke belichting bepaald. Dit kan van pas komen bij wisselende lichtomstandigheden en bewegende onderwerpen.

Opmerking:

Indien de camera is voorzien van een spot-belichtingsmeting deze altijd gebruiken wanneer het dier een klein deel van het kader beslaat of bij tegenlicht situaties. Let wel, dat bij composities het onderwerp meestal het spotmeetgebied verlaat en de spot-belichtingsmeting zich dan op de omgeving gaat instellen. Hierbij altijd de belichtingsvergrendeling (AE-L) gebruiken, mits de belichting niet automatisch door de camera wordt vergrendeld.

Conclusie: Ervaring opbouwen voor wat betreft het lichtmeetsysteem in combinatie met de gebruikte film en bovendien snel handelen, want het wild zit niet stil! Om de bewegingsonscherpte zo veel mogelijk te vermijden werken we meestal met een zo'n groot mogelijke diafragma. Vooral bij opnamen van grofwild werken we vaak onder slechte lichtomstandigheden en is het noodzakelijk de belichtingstijd zo kort mogelijk te houden.

Scherpstellen

Automatisch scherpstellen (autofocus).

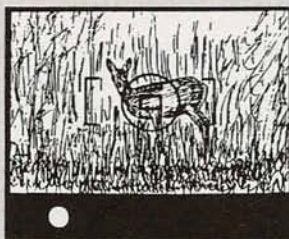
Voor het bedieningscomfort en snelheid wordt er zo veel mogelijk met autofocus gewerkt. Daar herhaaldelijk automatisch scherpstellen extra energie van de batterijen vraagt is het van belang altijd reserve batterijen mee te nemen en die dan ook daadwerkelijk bij u te dragen!

Vervang bijna uitgeputte batterijen tijdig omdat het autofocus systeem zo snel mogelijk moet kunnen functioneren. Controleer dit altijd vóór aanvang van de fotojacht. De batterijconditie wordt bij vele camera's op het LCD weergegeven. De meeste camera's hebben een autofocus systeem op basis van een zogenaamd focus priority mogelijkheid. Dat wil zeggen, dat het objectief automatisch focuseert ongeacht de afstand onderwerp-tot-camera, ongeacht de beweging van het onderwerp en ongeacht de fotografische omstandigheden. Indien het onderwerp niet scherp is wordt de sluiters automatisch geblokkeerd. Het voordeel hiervan, is dat er onmiddellijk een compositie kan worden gemaakt van het onderwerp ten opzichte van de achtergrond.

Een voorbeeld, U hebt een mooie reebok in het vizier en laat het objectief hierop instellen door het focusseerkadertje -in de zoeker- op de

bok te richten. Door de ontspanknop half in te drukken - of aan te raken- focuseert het objectief onmiddellijk op de bok. De bok bevindt zich nu in het midden van het kader. Om een compositie -met de achtergrond- te kunnen maken moet U het focusseerkadertje van de bok afwenden. Door nu de druk op de

juiste plek gericht staat. Wanneer u de ontspanknop indrukt terwijl het kadertje naast de bok is gericht brengt U automatisch de bok uit focus met gevolg van veel tijdverlies. Dit geldt ook vooral bij opnamen van vliegend waterwild! Bij camera's uitgevoerd met een continue autofocus sys-

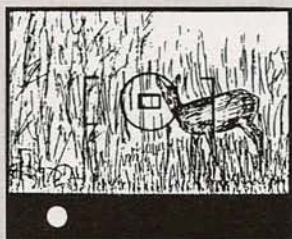

A -Richten

B -Scherpstellen

(ontspanknop half indrukken)

C -Scherpstelindicatie brandt

D -Ontspanknop half ingedrukt houden

E -Compositie maken

F -Afdrukken

ontspanknop aan te houden fixeert U het autofocus systeem op de bok. De bok blijft nu haarscherp, ongeacht waarop U de zoeker met het focusseerkadertje richt. Bedenk hierbij wel dat, indien de bok zich verplaatst, U de ontspanknop onmiddellijk dient los te laten, met het focusseerkadertje de bok volgt en de ontspanknop opnieuw half indrukt waardoor het autofocus systeem zich op de nieuwe afstand onmiddellijk instelt.

Opmerking: Stel alléén scherp wanneer het kadertje op de

teem zijn, in combinatie met een groot scherpstelmeetsveld, deze handelingen echter niet nodig. Het autofocus systeem volgt de beweging en onderhoudt de scherpste. Maar voor compositieopnamen is het meestal veiliger de scherpstelvergrendeling te gebruiken, omdat de kans bestaat dat het dier buiten het scherpstelmeetsveld valt. U kunt natuurlijk altijd experimenteren met diverse scherpstelmeetsvelden en hun mogelijkheden. Ook zijn er camera's, zoals de Minolta Dynax 600 si en de Nikon F 70, die met een spotfocus meetveld zijn

Indien u zelf afdrukt, maak dan niet de fout het stuk tot een maximum uit te vergroten. Ten eerste, de korrelgrootte reduceert de kwaliteit van uw opname in belangrijke mate. Ten tweede, betrek in uw foto's vooral de omgeving waarin het wild leeft en zorg voor asymmetrie. Kies liever een wat groter formaat. Voor een zo optimaal mogelijke presentatie staat bij mij persoonlijk de dia hoog in het vaandel. Dia's spreken, naar mijn idee, meer dan foto-prints en desgewenst kan er van een dia altijd een uitstekende fotoprint worden gemaakt. Niet voor niets is de dia voor de professionele fotograaf al een lange tijd favoriet. Ook bij dia's is de keuze van merk en type strikt persoonlijk. Gelukkig zijn er al geruime tijd diafilms verkrijgbaar met een gevoeligheid hoger dan ISO 100/17°. Persoonlijk acht ik ook voor dia's ISO 200/24° het meest universeel. Het verlies aan kwaliteit veroorzaakt door de hogere gevoeligheid (korrelgrootte en scherpte) is bij projecties op een gemiddeld formaat scherm zeer acceptabel. Wel is een vereiste dat de juiste belichting zo dicht mogelijk wordt benaderd, want een diafilm is kritisch! Zoals eerder gezegd kan men spelen met kleurverzadiging en contrast door belichtingscorrecties toe te passen. Ook de keuze van merk en type spelen bij dia's een belangrijke

rol. Wie nog een keuze moet maken voor aanschaf van een diaprojector kies er dan een met een vermogen van 250 Watt met een traploze lichtintensiteitsregeling.

Nog enkele slotopmerkingen

Ook bij de fotojacht is het vallen en opstaan zodat de resultaten in het begin wat uit zullen blijven. Ook hangen de resultaten natuurlijk af van welke privileges u gebruik kunt maken.

Hiermee bedoel ik, dat degenen die bijvoorbeeld beschikken over een eigen jachtterrein of pacht, in het voordeel zijn ten opzichte van degenen die dit van de openbare weg moeten gaan beoefenen. Probeer altijd de opnamen vanuit een zo laag mogelijke positie te nemen en combineer zo veel mogelijk met de leefomgeving van het wild. U zult stellig bemerken dat het niet altijd nodig is het wild van zeer nabij te fotograferen. Streef bij de opnamen zo veel mogelijk naar asymmetrie en

probeer zo mogelijk wat met de belichtingstijden te spelen. Verder heeft ook de fotojager zijn 'weidmans ethiek'. Een wildopname mag niet ten koste gaan van een onnodige verstoring. Ik zal nooit vergeten dat ik met 'blatten' een rekke zo dicht bij mij kreeg dat ik zelfs haar ademhaling kon horen. Als bevroren en met kloppend hart nam ik haar waar en genoot van iedere seconde.

Naar mijn mening is nog altijd de grootste voldoening, wild te bespieden of te fotograferen zonder dat het zich hiervan bewust is en wanneer het zich toch voordoet dat men wordt opgemerkt, dat het zich behoedzaam in de dekking terug trekt, nadat het toch de kans heeft geboden een paar plaatjes te mogen schieten.

Veel succes!

Mocht u informatie over dit onderwerp, kunt u contact opnemen met de heer Rob van Dijk. Hij is telefonisch te bereiken onder nummer 072-5623343.

De ledenwerfactie is wegens succes
en op veler verzoek verlengd tot
1 november 1997.

Voor het aanbrengen van 5 nieuwe leden
ontvangt u - na betaling van de contributie -
nu het jachtmes **GRATIS**

Reewild in de Boswachterij Austerlitz

-Drs R.H.M. Peltzer-
-H.W.P.G. Berger-

Inleiding

In 1978 is door beide auteurs een onderzoek aan reewild gestart in de Boswachterij Austerlitz van het Staatsbosbeheer in de provincie Utrecht. Het ging daarbij om inzicht te krijgen in de invloed die recreatie heeft op de leefwijze en het gedrag van het reewild. Vragen die daarbij werden gesteld waren onder andere: In hoeverre beïnvloedt recreatie het territoriumgedrag, de spreiding over het terrein, de sociale structuur van de reewildpopulatie, het sociale gedrag, het leef- en dagpatroon, de aanwas en de mortaliteit van het reewild?

De eerste resultaten van dat onderzoek zijn gepubliceerd in het rapport "Reewild en Recreatie in de Boswachterij Austerlitz: Rapport reewild" (Peltzer en Berger, Staatsbosbeheer, 1985). Dit rapport ging slechts summier in op de invloed van recreatie, omdat een lopend recreatieonderzoek nog niet was afgerond en voor een dosis-effect-onderzoek een tweede recreatiemeting noodzakelijk zou zijn. Duidelijk werd dat het waarnemen van reewild een arbeidsintensief gebeuren is, wat te zien was aan de

waarneemfrequentie, d.w.z. het aantal waarnemingen gedeeld door het aantal waarneem-uren. Deze bleek over een vijftal jaren vrij konstant te liggen tussen de waarden 0.6 en 0.9, ofwel nog geen ree per uur!

Omdat het onderzoek geen prioriteit had bij het Staatsbosbeheer heeft het recreatieve aspect, zowel door tijdgebrek als door het achterwege blijven van de tweede recreatiemeting, veel minder aandacht gekregen dan was bedoeld. De observaties aan reewild zijn echter, in de vrije tijd en daardoor wat minder intensief, tot in de jaren negentig doorgegaan. De verzamelde gegevens zijn nu deels uitgewerkt en een aantal voor het reewildbeheer relevante resultaten wordt in dit artikel gepresenteerd.

Aantallen en waarnemingen

Uitgaande van de waarne-

mingen, die het hele jaar rond zijn gedaan, is het werkelijk aantal aanwezige dieren in de boswachterij bepaald. Omdat van alle waargenomen dieren bijzonderheden zoals geslacht, leeftijd, lichamelijke kenmerken en/of afwijkingen, geweevorm en grootte werden genoteerd was het mogelijk om te corrigeren op dubbel-tellingen. De resultaten geven aan dat er een samenhang is tussen het aantal waarnemingen en het aantal aanwezige dieren. In Austerlitz werd uitgaande van 229 waarnemingen een aantal van 88 dieren bepaald. Bij 67 waarnemingen werd het aantal op slechts 36 dieren bepaald. Het aantal waarnemingen was dus in het laatste geval veel te laag om een goed beeld van het bestandsaantal te verkrijgen. Om een nauwkeurige schatting te kunnen maken van het "werkelijk" aantal reeën, d.w.z. de 100% benaderend, zal derhalve van een groot

aantal waarnemingen moeten worden uitgegaan. Hoeveel waarnemingen er nu precies nodig zijn om een nauwkeurige schatting te verkrijgen is echter moeilijk aan te geven. In principe zou men net zo lang door kunnen gaan met inventariseren tot er géén nieuwe dieren meer geteld worden. In Austerlitz was de ervaring dat, juist wanneer je dacht alle dieren nu wel te hebben waargenomen, er toch weer opeens één of twee nieuwe dieren werden gezien. Uitgaande van deze ervaring zal voor dit gebied van ca. 835 ha het aantal benodigde waarnemingen liggen op zo'n 300 stuks. Uitgaande van de hoogste waarneemfrequentie van 0.9 zou dat betekenen dat ruim 330 inventarisatiesuren nodig zijn, ofwel 40 dagen van 8 uur. Hier past een aantal kanttekeningen. De boswachterij Austerlitz betreft een bosgebied zonder weiland of akkerland, wat het inventariseren en waarnemen van reewild extra lastig maakt. De aard en overzichtelijkheid van het terrein speelt namelijk een belangrijke rol. In een bosgebied met veel open plekken, in een parkachtig landschap of in een open gebied laat het reewild zich veel beter zien en zijn in korte tijd veel meer waarnemingen mogelijk. De deskundigheid van de waarnemers speelt een grote rol, zowel bij het "zien" van reewild als bij het herkennen en

het aanspreken. Verder speelt de oppervlakte een grote rol. Voor een groot gebied is nu eenmaal meer tijd nodig dan voor een klein gebied. Kortom er is geen standaard te geven voor het benodigde aantal waarnemingen. Een andere methode om een schatting te maken van het aanwezige bestand is het

Austerlitz bij een jaarrondinventarisatie. Het toepassen van de Lincoln-index zal in de praktijk moeilijk te realiseren zijn, enerzijds omdat er niet veel beheerders zullen zijn die gemerkte dieren in hun veld hebben lopen, anderzijds vanwege het grote aantal benodigde waarnemingen.

gebruik maken van de z.g. Lincoln-index (Kurt, 1991). Hierbij is de verhouding tussen waargenomen gemerkte en ongemerkte dieren bepalend voor het bestandsaantal. Voorwaarde daarbij is dus dat een groot deel (ca. 2/3) van de aanwezige dieren gemerkt dient te zijn. En hoe minder gemerkte dieren, des te groter het aantal waarnemingen dient te zijn: bij 30% gemerkte dieren zouden ongeveer 900 waarnemingen nodig zijn (uit Stubbe, 1989)! Aanmerkelijk meer dus dan wij nodig achten voor

Reewildtellingen

Wat is uit bovenstaande te concluderen ten aanzien van de gebruikswaarde van de reewildtellingen die gehouden worden volgens de standaardmethode, d.w.z. tellingen op drie dagen kort na elkaar. De boswachterij Austerlitz kan als voorbeeld dienen, omdat daar een aantal malen op deze wijze is geteld. De boswachterij werd daartoe verdeeld in 4 deelgebieden, waarbij gemiddeld per telling 2,5 uur is geteld. Op één telling is dan $4 \times 2.5 = 10$ uur geteld, tijdens de gehele telling is dan 3

dagen x 10 uur = 30 uur geteld. Het geschatte aantal getelde dieren bedroeg tijdens een van de standaardtellingen, na correctie op dubbelstellingen, 25 stuks, terwijl het geschatte aantal op basis van de jaarrondtelling dat jaar 75 stuks bedroeg. Onze conclusie is dat de standaardmethode veel te onnauwkeurig is om daarop een afschotplanning te kunnen baseren. Uitgaande van 330 benodigde uren voor het verkrijgen van nauwkeurige gegevens, schiet de standaardmethode, met 30 uren, dus hopeloos te kort!

Wil men de standaardmethode handhaven om een relatief inzicht in de aantallen te hebben, en niet meer dan dat, dan zal men in ieder geval moeten weten welk percentage van het "werkelijk" aantal wordt geteld. Een jaar intensief tellen kan daar enig inzicht in geven. Voor Austerlitz was slecht 1/3 deel geteld, nl. 25 van de 75 stuks. Nadeel is echter dat met de standaardmethode elk jaar weer anders, d.w.z. beter of slechter, kan worden geteld. Een ander jaar kan bijv. een beter resultaat geven, zodat de verhouding 2/3 bedraagt in plaats van 1/3. Hanteert men echter de factor 1/3 dan komt het geschatte aantal veel te hoog uit. Hierdoor blijft deze methode in principe onbetrouwbaar voor een afschotplanning. Nadeel is verder dat de geslachtsverhouding niet op

een dergelijke manier kan worden bepaald.

Waarneemafstand

Binnen een afstand van 20 meter werd ruim 2% van de waarnemingen gedaan, waarvan een groot deel bestond uit afgelegde kalveren. Tussen een afstand van 20 en 40 meter is 16% en tussen 40 en 60 meter is 36% van alle waargenomen reeën gezien. Opvallend is dat tussen 80 en 100 meter slechts 1% is waargenomen, terwijl tussen 100 en 150 meter weer 20% van alle waargenomen dieren is gezien. Verondersteld kan worden dat een grotere afstand steeds moeilijker wordt om in te schatten, waardoor al snel 100 meter of verder wordt ingevuld, ook al staat het reewild in werkelijkheid dichterbij. Weliswaar zijn de afstandsschattingen regelmatig gecheckt met een afstandsmeter (Ranging 1200 Rangematic-MK5), maar de resultaten laten zien dat dit niet afdoende is. De gemiddelde afstand waarop reewild werd waargenomen bedraagt 64 meter.

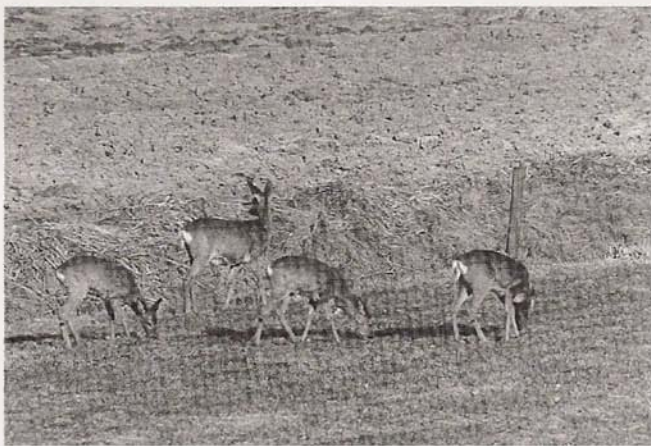
Hoewel vaak wordt aangegeven dat bokken, en dan vooral oudere bokken, heimelijker zijn en zich daardoor slechter laten zien dan geiten, werd geen significant verschil gevonden tussen bokken en geiten m.b.t. de waarneemafstand. Ofwel de gevonden waarneemafstanden waren voor bokken en geiten prak-

tisch gelijk. Hoewel er tussen leeftijdscategorieën wel verschillen zijn gevonden in waarneemafstanden, zijn deze niet significant. Gevonden verschillen berusten daarom meer op toeval dan dat er een plausibele verklaring voor is aan te geven.

Bepalen geslachtsverhouding

Van de totaal waargenomen dieren over alle onderzoekjaren bleek 44% een bok te zijn, 48% een geit en van 8% kon het geslacht niet worden vastgesteld. Ofwel een lichte oververtegenwoordiging van geiten. Bij een uitwerking van de waarnemingen, immers er is sprake van dubbelstellingen, bleek de geslachtsverhouding over verschillende jaren te schommelen tussen 1 bok : 0.8 tot 1.7 geiten. Belangrijk is de constatering dat de geslachtsverhouding niet bepaald kan worden aan de hand van ongecorrigeerde waarnemingen en dus ook niet aan de hand van de standaardmethode. Verder bleek dat vooral in de jaren dat er minder intensief werd geïnventariseerd de bokken waren oververtegenwoordigd, terwijl in de jaren dat er zeer intensief werd geïnventariseerd, juist de geiten waren oververtegenwoordigd. Het gevaar zit er dus in dat bij een onvoldoende aantal waarnemingen de geslachtsverhouding verkeerd wordt ingeschat en de afschotplanning op verkeerde

gegevens wordt bepaald. Met het grote risico dat juist het geitenafschot daardoor te laag zal blijven. De intensieve inventarisaties laten zien dat het niet de bokken, maar juist de geiten zijn die zich lastiger laten tellen en dat alleen een intensivering van de inventarisatie een goed beeld laat zien van de correcte geslachtsverhouding in het veld. Uit ander onderzoek bleek dat de leeftijd van het ree geen rol speelt bij het waarnemen, zelfs bleek dat oudere dieren zich beter lieten waarnemen dan jongere dieren (Stubbe, 1989). Dat het lijkt alsof oudere dieren zich slechter laten zien komt door het feit dat hun aantal veel lager ligt!

Leeftijdsofbouw

Van de waargenomen dieren bleek 38% te bestaan uit kalveren en jaarlingen, 30% uit twee t/m vierjarigen, 14% uit vijfjarigen en oudere dieren en van 18% kon de leeftijd niet

worden bepaald. Voor een evenwichtige leeftijdsopbouw wordt in de literatuur vaak uitgegaan van een leeftijdsopbouw piramide. Echter elke auteur hanteert weer een andere leeftijdsopbouw piramide, waarbij de ene auteur het reewild maximaal vijf jaar oud laat worden (Ueckermann, 1975) en de andere auteur 8 jaar (Wildschut, 1980), met daar tussenin nog vele variaties. Globaal genomen zijn de kalveren en jaarlingen daarbij met 28 tot 50% vertegenwoordigd, bestaat 24 tot 30% uit de leeftijdsklasse twee t/m vierjarigen en 8 tot 15% uit vijfjarigen en oudere dieren. Dit beeld komt dus redelijk overeen met dat van de waarnemingen in Austerlitz. Aan

de hand van een leeftijdsopbouw piramide kan men dus globaal nagaan of de leeftijdsopbouw van het reewild in het veld evenwichtig is, waarbij uitgegaan moet worden van een goede geslachtsverhouding

van 1:1 tot 1:1.5 en uiteraard van een jaarrondtelling. Blijft dat reewild veel ouder kan worden dan acht jaar, alleen is het in de praktijk zeer moeilijk om de leeftijd van reewild boven de vijf à zes jaar goed te schatten. Bij de leeftijdsopbouw piramiden zou men daarom theoretisch van hogere leeftijden uit moeten gaan, maar in de praktijk is dat veel moeilijker te realiseren. Bij de uitwerking van reewildtellingen blijkt steeds weer dat veel waarnemers moeite hebben met de leeftijdsbepaling. Dezelfde sprong reeën door verschillende waarnemers genoteerd, blijkt bijvoorbeeld behoorlijk in leeftijd te kunnen verschillen. Bij de bokken is van 13% de leeftijd niet bekend, bij de geiten van 17%. Bij de jonge dieren viel van de bokken 41% in de klasse "kalveren en jaarlingen" tegen 32% bij de geiten. In de leeftijdsklasse drie tot vijf-jarigen werd 17% van de bokken en 28% van de geiten geteld. Tot de oudere dieren d.w.z. zeven jaar en ouder, behoorde 2.4% van de bokken en 0.4% van de geiten. Over het algemeen is het aanspreken van geiten veel lastiger dan van bokken en het lijkt erop dat dit in de leeftijdsverdeling voor Austerlitz ook tot uiting komt. Ondanks de vele jaren ervaring met reewild lijkt het dat, bij de leeftijdschatting van geiten, door de onderzoekers toch vaak voor de veilige weg, ofwel de leeftijdsklasse

drie t/m vijf jaar, werd gekozen.

Gedrag tijdens waarneming

Het grootste deel van de waarnemingen, nl. ruim 95%, is gedaan met de auto. Van de waargenomen dieren sprong 39% direct af wanneer de auto stopte, 5% laveide nog even door en sprong vervolgens af, 2% sprong wel af maar hervatte daarna op korte afstand het lavei en 6% zekerde eerst en sprong daarna af. 40% van de waargenomen reeën laveide tijdens het waarnemen rustig door, waarvan 5% wel af en toe zekerde. Ca. 5% werd waargenomen tijdens het oversteken van een pad of weg, een kleine 2% was aan het wisselen, minder dan 3% werd bespied tijdens het herkauwen en 1% tijdens het vegen. Te voet en/of per fiets is weinig geïnventariseerd, omdat, zo wordt vaak gesteld, reewild dan sneller verstoord wordt. Dat blijkt echter wat genuanceerd te moeten worden. Uit observaties bleek dat reewild bij wandelaars en fietsers vaak rustig bleef staan, indien men zijn weg vervolgde en indien men maar van een kant kwam. Zodra wandelaars en fietsers het reewild gewaar werden, stopten en gericht keken, sprong het reewild onmiddellijk af. Zelfs van grote groepen wandelaars of fietsers trok het reewild zich vaak weinig aan, indien men maar niet stopte of liet blijken het

reewild gezien te hebben. Wandelaars of fietsers uit verschillende richtingen werkten echter altijd verstorend op reewild! De resultaten geven aan dat indien in reewildgebieden recreatie voorkomt men dit het beste kan sturen via wandel- of fietsroutes. Hierdoor wordt het bezoek "geleid", kan het reewild beter gewend raken aan wandelaars en fietsers en wordt het reewild minder verstoord door recreanten die van alle kanten tegelijk kunnen komen.

Dat bij het inventariseren wandelen of fietsen desondanks weinig werd gebruikt komt omdat het reewild altijd aangesproken moet worden en juist daardoor afspringt! Hoewel het aantal waarnemingen te klein was om statistisch een verschil met de auto te kunnen aangeven, geven de waarnemingen wel een duidelijke indicatie.

Gewei

Uiteraard is bij de waarnemingen aantekening gemaakt van het gewei. Al was het maar omdat gedurende een periode van het jaar bokken daardoor individueel goed zijn te herkennen. Probleem is natuurlijk de periode dat het gewei wordt opgezet. Bokken zien er in de bast heel anders uit en de vorm van het gewei is zeker in het begin moeilijk aan te geven. Wordt gekeken naar alle leeftijdscategorieën tezamen, dan

droeg 13% een knop-gewei, 17% was een spitsjer, 19% had een gaffel-gewei opstaan en 37% bestond uit een zesender. Ruim 10% was aan het opzetten en was daardoor moeilijk te beoordelen, terwijl de rest onbekend is. Uit de literatuur zijn weinig gegevens te halen van andere gebieden. Alleen een onderzoek van Bettmann (uit Stubbe, 1989) geeft cijfers: 7.5% knopbokken, 36% spitsers, 23% gaffelaars en 33.5% zesenders. De percentages gaffelaars en zesenders komen aardig overeen, het percentage knopbokken ligt in Austerlitz hoger en het aandeel spitsers lager! Bij de kalveren was er in grote mate sprake van geweitjes van enkele centimeters hoog of nog van opzetten, 19% bestond uit spitsers en 6% uit gaffelaars. Van 7% kon niet worden waargenomen wat er opstond. Van de jaarlingen werd bij 44% een spitsergewei waargenomen, 36% was gaffelaar en 2% had een zesendergewei opstaan. De rest van de waarnemingen bestond uit jaarlingen die aan het opzetten waren of jaarlingen waarvan het gewei moeilijk te beoordelen was. Bij de tweejarige bokken was het gaffelgewei met 41% het meest waargenomen geweytype, gevolgd door het zesendergewei met 31%. Bij de drie tot vijfjarige bokken werd een gaffelgewei genoteerd bij 11%, en een zes-

endergewei bij 80% van de waarnemingen. Bij bokken van 6 jaar en ouder werden dezelfde verhoudingen gevonden. Bijzondere geweytypen of afwijkingen werden nauwelijks waargenomen, eenmaal werd een bok met een pendelstang gezien. Omdat in de literatuur weinig vergelijkbare gegevens zijn te vinden over een verdeling van geweytypen, zeker bij de verschillende leeftijds categorieën, houden wij ons aanbevelen voor ander cijfermateriaal.

Voedsel

Omdat de waarnemingen altijd op afstand plaatsvonden en vaak bij minder goede lichtomstandigheden, was het niet bij alle waarnemingen van laveiend reewild mogelijk om het voedsel te noteren.

Verder was het niet altijd mogelijk om aan te geven of reewild stond te laveien op gras of op kruidachtige soorten die tussen het gras groeiden. Al met al bleek het menu van het reewild zeer gevarieerd te zijn, uiteraard afhankelijk van het aanwezige en in het jaargetijde beschikbare voedsel.

Ten tijde van het onderzoek zijn door de jachthouder op enkele plaatsen kleine voerkertjes aangelegd. Door het geringe aantal, de kleine oppervlakten en de schrale grond waardoor ingezaaide kruiden slecht opkwamen, hadden deze slechts een zeer geringe invloed op het laveiedrag van het reewild.

Gras (vooral Bochtige smele) of kruidachtige soorten tussen gras vormden bij 26% de

voedselbron, Bosbes was dat bij 18% het geval. Verder speelden eikels van Inlandse en Amerikaanse eik een belangrijke rol als voedselbron. 14% van de reeën laveide op eikels van de Amerikaanse eik en 8% op eikels van de Inlandse eik, verder werden beukenootjes door 6% opgenomen. Blad en uitlopers van de Inlandse eik vormden bij 6% de voedselbron en van de Lijsterbes bij 5%, Braam was dit bij 3% en Berk bij 2%. Struikheide was bij 2% de voedselbron voor reewild. Varens hadden met 1% slechts een gering aandeel op het reewildmenu. Een verdere analyse zal nog worden uitgevoerd om na te gaan welke verschillen zich voordoen bij de voedselopname tussen de jaargetijden. Uit

Geraadplaatte literatuur

- Kuiters, A.T., G.W.T.A. Groot Bruinderink, C.B. de Jong, 1996. De dieetkeus van damhert, ree en enkele herbivoren in de duinen van Zuid-Kennemerland, IBN-rapport 226, Arnhem/Wageningen.
- Kurt, Fred., 1974, Reewild, BLV Verlagsgesellschaft, München.
- Kurt, Fred., 1991, Das Reh in der Kulturlandschaft, Sozialverhalten und Ökologie eines Anpassers, Verlag Paul Parey, Hamburg/Berlijn.
- Peltzer, R.H.M. en H.W.P.G. Berger, 1985, Reewild en Recreatie in de Boswachterij Austerlitz, Rapport: reewild, Mededeling nr. 16, Rapport 85/4, Staatsbosbeheer, Utrecht/Austerlitz.
- Reasfeld, Ferdinand von., A.H. Neuhaus, K. Schaich, 1978, Das Reewild, 8. Auflage, Parey, Hamburg/Berlijn.
- Schäfer, Ernst., 1979, Hegen und Ansprechen von Reewild, Dritte neuarbeitete Auflage, BLV Verlagsgesellschaft, München/Bern/Wenen.
- Stubbe, Prof. Dr. C., 1989, Reewild, Deutscher Landwirtschaftsverlag, Berlijn.
- Ueckermann, Erhard., 1975. Der Reewildabschuss, Parey, Hamburg/Berlijn.
- Wagenknecht, Egon., 1983. Reewildhege mit der Büchse, Verlag J. Neumann-Neudamm, Melsungen/Berlijn/Basel/Wenen.
- Wildschut, Daan., 1980, Reeën de ruimte geven, Vereniging "Het Reewild", Bunde op den Heiligenberg.

onderzoek in de duinen bleek dat grassen slechts voor 8% deel uitmaakten van het voedselmenu van reewild (Kuiters e.a., 1996). Ook de onderzoekers waren daardoor verrast, maar hielden nog een slag om de arm gezien het geringe aantal momenten van bemonstering. De 26% gevonden in Austerlitz is dan bijzonder hoog, maar niet vergeten mag worden dat het voedselaanbod in beide gebieden geheel verschillend kan zijn, waardoor de verhoudingen binnen het voedselmenu van het ree ook zullen verschillen. Het aandeel loofhout in Austerlitz is gering en daarnaast vormen grassen en bosbes het grootste deel van de kruidlagen in Austerlitz. Verder zijn in Austerlitz gegevens via observaties verzameld, terwijl bij het duinonderzoek van maaganalyses is uitgegaan.

Tenslotte

Resultaten van onderzoek in een bepaald gebied zijn altijd moeilijk te vertalen naar andere gebieden. Daarvoor kunnen gebieden te veel van elkaar verschillen qua voedselaanbod, dekking, rust etc. Het verschil tussen het aandeel grassen in het voedselmenu in de duinen of in de Boswachterij Austerlitz is daar een voorbeeld van. Al vele malen hebben wij, en ook anderen, geschreven dat inzicht in het aantal reeën dat in een beheergebied leeft van groot belang is voor een goed beheer. Maar naast aantallen moet ook inzicht bestaan in de geslachtsverhouding, de aanwas, de leeftijdsopbouw, conditie e.d.. Uit het onderzoek blijkt dat de welbekende en veel gehanteerde standaardtelling absoluut onvolledige is om dat inzicht te

geven, zelfs indien het alleen om aantallen gaat. Ondanks anderen die beweren dat met deze tellingen een nauwkeurige schatting te maken valt van het aantal reeën in een bepaald gebied. Ondanks allerlei rekenkundige trucs waarmee men verzekert dat over een reeks van jaren de resultaten van deze standaardtelling op 100% uitkomen. Van onnauwkeurige cijfers is ondanks rekenkundige trucs nooit een betrouwbare uitkomst te maken!! De enige betrouwbare methode is nauwgezet alle waarnemingen gedurende een geheel jaar systematisch te noteren en met elkaar te vergelijken. Welk type terrein het ook betreft, dit is de enige methode om een goed inzicht te krijgen in het aantal aanwezige reeën.

Foto's bij dit artikel: Joke Hendriks

Nieuws van onze ledenservice

-J.E. van Herp-Bruynius-

Ledenwerfaktie

In het vorige nummer van Capreolus heeft u op bladzijde 18 kennis kunnen nemen met onze ledenwerfaktie en de fraaie cadeaus die hierbij konden worden verdiend. Diverse leden hebben deze kans niet laten lopen; de ledenservice heeft inmiddels meer dan 40 nieuwe leden kunnen inschrijven. Helaas waren de jacht-

messen niet optijd bij ons binnen en werden wat later dan gepland aan de betrokkenen toegezonden. Het Bestuur van de Vereniging dankt diegene die aan deze aktie zo spontaan hebben meegewerkt.

Nieuw redactielid

Enige tijd geleden kreeg de redactie contact met de heer R. van Dijk. Hij is onder

anderen ook de auteur van 'Fotojacht op Reewild' waarvan het 1e deel in Capreolus nr. 13 werd geplaatst; het 2e deel treft u in dit nummer aan. Rob van Dijk gaat de acquisitie voor Capreolus verzorgen. De redactie is heel blij dat hij deze taak wil gaan vervullen en wensen hem uiteraard hiermee heel veel succes.

Voor u gelezen

-H. Meyeringh-

De top 10 van

In het Nieuwsblad van het Noorden heeft men een rubriek "de top 10 van" . Aan het woord Thiemo Meertens, leraar aan de A.L.O. te Groningen, voetbaltrainer en jager (in willekeurige volgorde). Hoewel gevraagd naar zijn top 10, noemt hij in één adem 10 verschillende jachtvelden op waaraan hij bijzondere herinneringen heeft. Enkele uitspraken willen we u niet onthouden

Het jagen op reeën is een fascinerend vakmanschap

de hond van Libbe die alleen de lokkers ophaalde alsof hij een actief lid van Kritisch

Faunabeheer was

Over drijven op de Vosseberg

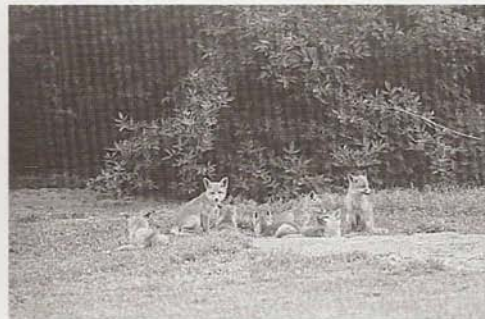

Foto: Joke Hendriks

Oude kerels krom van het leven, felle ogen, verweerde koppen, niets ontgaat ze

Over het leven aan de poolcirkel

Niets schieten is niets eten

Over zijn eigen Drentse Jachtveld

Wie beweert dat jagen om het schieten gaat begrijpt er niets van

en als klein kereltje liep ik hier al met pijl en boog, in dit oer-Drentse veld met zijn vele konijnen. Dit is het leven waarvan ik hou. Weidmansheil.

Uitgerekend in ons 'nationale vakblad' De Nederlandse Jager van 25 februari 1997 (nr. 4) vinden we op blz. 21 onder de kop "Stropperswerk" een foto met als tekst: 'Koppen, huiden en geweien van twee reegeiten en een varken

Hoewel sommige reegeiten rudimentaire knobbeltjes bezitten menen wij toch te moeten constateren dat hier minimaal sprake is van jagerslatijn

En hoewel wij ons zeker niet deskundig achten als het over zwartwild gaat, hebben we op z'n minst ook onze twijfels als men een varken van een gewei wil voorzien.....

Ook de leden van de Vereniging Het Reewild in de Gelderse Achterhoek kunnen er wat van als zij in hun uitnodiging voor de 30e Reewild Trofeeënshow stellen dat

de volledige serie geweien van reebokken uit de Gelderse Achterhoek bemachtigd in het afgelopen seizoen getoond zal worden

Men zou bij de organisatie nog raar opkijken als dat inderdaad het geval zou zijn

WBE's opgelet!

Uit: De Nieuwe Ooststellingwerper'

15 jan. 1997 en uit: 'It Frije Fjild'

nummer 1 - 1997

Redacteuren: Anne de Vries en Wiebe Scheenstra.

In 'De Nieuwe Ooststellingwerper' en 'It Frije Fjild' schrijven de respectievelijke redacteuren Anne de Vries en Wiebe Scheenstra, beiden uit Oosterwolde een uitstekend artikel over het steeds groter wordende aantal verkeersslachtoffers onder het reewild op de Ooststellingwerfse wegen. Omdat heel veel WBE's, mede met het oog op de nieuwe F en F-wet bezig zijn hun Reewildbeheerplannen te herschrijven en er naar streven zo volledig

mogelijk te zijn voor wat betreft de situatie in hun WBE, laten we -uiteraard met toestemming van beide bovengenoemde redacteurs- hieronder het artikel in zijn geheel volgen. Wij zijn namelijk van mening dat de wijze waarop men hier in Friesland dit probleem inventariseert en analyseert als voorbeeld kan dienen voor Reewildbeheercommissies die in hun WBE met dezelfde problemen worstelen en niet goed weten hoe men dit moet aanpakken en verwerken in het al of niet bijgestelde Reewildbeheerplan op grond waarvan straks het afschot zal moeten worden aangevraagd.

**Toenemend aantal dode reeën op Ooststellingwerfse wegen
Verreweg meeste slachtoffers in westelijke deel van gemeente**

Oosterwolde. Op de wegen in Ooststellingwerf zijn vorig jaar 77 reeën doodgereden. Dat is althans het aantal dodelijke aanrijdingen met reewild waarvan bij de politie aangifte is gedaan. Volgens politieman Henk Beuker, die de registratie doet, ligt het aantal reewildslachtoffers in werkelijkheid nog veel hoger. Hij vermoedt zelfs dat het exacte aantal wel een keer zo hoog ligt als het aantal dat nu in geregistreerd, al blijft dat een ruwe schatting.

In lang niet alle gevallen wordt namelijk aangifte gedaan als een ree is omgekomen in het verkeer. Als er sprake is van slechts lichte materiële schade gebeurt het heel vaak dat het dode ree wordt meegenomen, zonder dat de politie daar verder iets van hoort. Hoeveel verkeersslachtoffers er in 1995 onder het reewild vielen, is niet precies bekend, omdat die niet het hele jaar worden geregistreerd. Zeker is wel dat in 1996 meer reewild werd doodgereden dan het jaar daarvoor.

Vooral de wegen in de westelijke helft van Ooststellingwerf, met name in de omgeving van Makkinga, Nijerberkoop, Oldeberkoop en Elsloo, en de wegen door het bosgebied bij Appelscha vormen voor het reewild gevaarlijke

Foto: Joke Hendriks

hindernissen. Volgens natuurman Wiebe Scheenstra uit Oosterwolde zou dat verband kunnen houden met het feit dat in die omgeving de laatste tijd nogal wat veranderingen hebben plaatsgevonden, waardoor het reewild min of meer gedwongen wordt naar andere voedselplaatsen te trekken.

De rapportage door de politie van verongelukt reewild is voor wildbeheer eenheden onontbeerlijk, vindt Scheenstra, die zelf lid is van de WBE Kuinder en Tjonger. Hij zegt het jammer te vinden dat de WBE's (nog) niet over dergelijke informatie van Provinciale Waterstaat en Rijkswaterstaat beschikken. Onder de vorig jaar geregistreerde reewildslachtoffers in het verkeer waren 23 bokken en 26 geiten. Geregeld komt het voor dat een aangereden ree, waar van aangifte is gedaan, al is verdwenen als de politie arriveert. Het afgelopen jaar kwam dat 28 keer voor. Het gebeurt niet zelden dat een dode ree in de kofferbak wordt gestopt door degene die het dier heeft aangereden. Of men laat het liggen, waarna het door een ander wordt meegenomen. Het komt ook nogal eens voor dat een ree wordt aangereden, maar niet op slag wordt gedood. De gewonde dieren vluchten en sterven een eenzame dood als ze niet direkt worden gevonden. De kadavers worden later door WBE-leden of anderen teruggevonden en geregistreerd. Een keer is het voorgekomen dat een aangereden ree met het politiewapen uit het lijden werd verlost.

Verder zijn er verdrinkingsgevallen in vaarten

met beschoeide wallen bekend. Ook zijn er reeën gestroopt. Scheenstra schat dat het aantal stuks valwild bij reeën 30 tot 50 procent hoger ligt. Alleen al langs de Kloosterweg tussen Elsloo en Appelscha is van tien dodelijke aanrijdingen met een ree slechts in twee gevallen aan gifte gedaan bij de politie.

Voedselaanbod kleiner

Hoewel daarover geen honderd procent zekerheid bestaat, zijn er volgens Wiebe Scheenstra diverse mogelijke oorzaken aan te wijzen voor het toenemende aantal verkeersslachtoffers onder het reewild. Vast staat wel, dat in een aantal leefgebieden de reestand te hoog is en het voedselaanbod steeds kleiner wordt. Daardoor trekken de dieren naar voedselplaatsen elders. Bij die trek moeten vaak wegen worden overgestoken. Vooral in het westelijke deel van Ooststellingwerf vormen die een gevaarlijke barrière.

Door het verouderen van bossen, bosjes en houtsingels neemt ook het gebied af waar het reewild een dichte en veilige dekking kan vinden. In enkele leefgebieden is veel bos geveld, zoals in de omgeving van de Kale Duinen, terwijl in natuurgebieden bosschot (vliegden en berk) werd geveld en heide afgeplagd.

Foto: Joke Hendriks

Voedselconcurrenten

Scheenstra: 'Het voedselaanbod voor reewild neemt af. In oudere en oude bossen is nauwelijks of geen onderbegroeiing. Op akker- en weidegronden neemt de variatie in de flora

steeds verder af. Reewild kan niet zonder een grote diversiteit aan vegetatie. Het zijn kieskeurige dieren. Bovendien zijn grote grazers voedselconcurrenten van reewild. In dat verband noemt Scheenstra de Schotse Hooglanders en de Galloways die natuurterreinen in de omgeving van Olde- en Nijerberkoop begrazen. Hij wijst in dat verband op een terrein aan de Alberdalaan in Nijerberkoop. 'Dat was altijd een gewild gebied voor reeën, maar daar is nu geen reewild meer te zien'. Een probleem zijn volgens Scheenstra ook de rasters, die een barrière vormen in de oorspronkelijke trekwegen van het reewild.

Een probleem voor het reewild is volgens Scheenstra ook, dat de oppervlakte aan 'rustige gebieden' afneemt. Zo'n 95 procent van de terreinen van Staatsbosbeheer is zowel overdag als 's nachts voor het publiek geopend. Recreanten begeven zich in een aantal leefgebieden buiten de paden, terwijl er ook veel verstoring is door mensen met loslopende honden, ruiters, mountainbikers, trimmers en (nachtelijke) activiteiten als droppings, speurtochten, nachtwandelaars en dergelijke. De plannen om langs de Tjonger een fietspad aan te leggen, worden door Scheenstra dan ook beslist niet toegejuicht, omdat daardoor nog meer verstoring ontstaat.

Onrust

'Al die factoren veroorzaken onrust onder de reeën. Een deel van het reewild verlaat mogelijk daardoor haar leefgebied. Vaak komt het op plaatsen terecht die al door ander reewild zijn bezet. De dieren worden verdreven en zwerven van hot naar her. Tijdens zwerftochten en het trekken naar en van de voedselterreinen moeten vaak wegen worden overgestoken, met alle gevolgen van dien. Bovendien neemt de verkeersintensiteit steeds toe', aldus Wiebe Scheenstra.

Reewildspiegels

Volgens Henk Beuker is op bepaalde plaatsen aangetoond, dat reewildspiegels effectief zijn bij

het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers. Dat is onder meer gebleken nabij het Fochterloërveen. In de bocht van de weg die langs dat natuurgebied loopt, werd eerder nogal wat reewild doodgereden. Sinds daar spiegels zijn geplaatst, zijn daar geen slachtoffers meer gevallen.

Ook Wiebe Veenstra is ervan overtuigd, dat reewildspiegels daar in belangrijke mate aan kunnen bijdragen. Een vereiste is dan wel, dat ze goed worden geplaatst en daar mankeert het vaak aan. In dat verband wijst Scheenstra op een advies dat door Fauna Techniek Oord in Wateren is uitgebracht aan de WBE Kuider en Tjonger. Daaruit blijkt dat de meeste wildspie-

gels verkeerd staan.

Opvallend is, dat in buurgemeente Weststellingwerf vorig jaar aanzienlijk minder reeën zijn doodgereden (35) dan in Ooststellingwerf. Volgens Scheenstra is de reewildstand dan lager, terwijl die gemeente bovendien minder grote boscomplexen en parkachtige gebieden telt. Ook de recreatiedruk is in Weststellingwerf over het algemeen lager. De Lindevallei vormt een groot leefgebied voor reewild met moerasbos, een groter voedselaanbod en een minder dicht wegennet. De meeste aanrijdingen met reewild vinden in Weststellingwerf plaats in gebieden met een parkachtig landschap op de hogere zandruggen.

Praktijkproef met mensenhaar tegen schade van reeën

-J. Poutsma-
-F. de Roder-

De Dierenbescherming heeft in 1996 veel reclame gemaakt voor het gebruik van afgeknipt mensenhaar om reeën af te schrikken. De afschrikkende werking daarvan was bewezen door succesvolle experimenten, zoals de Dierenbescherming bekend

maakte. Misschien heeft de Dierenbescherming gebruik gemaakt van de publicatie van de heer D. Kusters, 'Reewildbeheer in relatie tot Bosbouw en Bosverjonging' (Leuven 1995). De conclusie van Kusters zijn aanleiding geweest voor de Stichting Reeënonderzoek Nederland

en de Stichting Jacht- en Wildbeheer IJsselmeerpolders in samenwerking met Staatsbosbeheer om in de Flevopolder een praktijkproef op te zetten waarbij de effecten van mensenhaar en schapenmest als schade-afweermiddel opnieuw werden getest.

Reeën veroorzaken schade aan jonge opstanden. Bosbouwers zochten en zoeken nog steeds naar methoden om de schade binnen de perken te houden. Daarvoor zijn in het verleden kosten noch moeite gespaard. Reekerende rasters werden opgesteld. Latex muurverf werd aangebracht en geurstoffen geplaatst. Geen van deze

Foto: Joke Hendriks

middelen had een afdoende werking. Daarom leek de door de Dierenbescherming aangeprezen afwerende werking van mensenhaar het ei van Columbus. Menschenhaar is gemakkelijk en voordelig verkrijgbaar en het aanbrengen daarvan is eenvoudig.

Opzet proef

De proef werd uitgevoerd in het Fleditebos, dat deel uitmaakt van de Beheereenheid Groenewoud van Staatsbosbeheer. Het proefperceel was eind november 1996 ingeplant met voornamelijk Inlandse Eik, hier en daar gemengd met Europese Vogelkers, Vuilboom, Zoetkers, Berk en Haagbeuk. In januari 1997 werden hierin proefvakken uitgezet. Als schade - afweermiddel werd mensenhaar en schapenmest gebruikt, dit in navolging van de experimenten van de heer Kusters. Naast blanco proefvelden werden er in andere proefvakken grofmazige

nylonzakjes met mensenhaar, schapenmest en een combinatie van deze beide stoffen opgehangen. De op 21 januari aangebrachte mensenhaar en schapenmest werd op 6 maart ververst. Bij het aanbrengen van de afweermiddelen werd de uitgangssituatie van de bestaande schade aan het plantsoen vastgelegd. De vreeschade door reeën werd op standaardformulieren ingevuld., waarbij onderscheid werd gemaakt tussen vraat aan de doorgaande spil en de zijtakken. De schade werd door boswachters van Staatsbosbeheer op 4 data vastgelegd.

Resultaten

Gedurende de tien weken van de proefperiode werd er bij Inlandse Eik 63% van de zijtakken bevreten. De schade aan de doorgaande spil was 3%. In de proefvakken met haar, mest en mest en haar gelden de volgende vraatpercentages voor de zijtakken.

Voor haar 58%, voor mest 39% en voor de combinatie van haar en mest 74%. De gemiddelde schade aan de doorgaande spil bedraagt voor alle objecten ongeveer 11%.

Deze percentages geven geen inzicht in de mate van vraat aan de boompjes. Het gemiddelde percentage afgevreten takken van de Inlandse Eik bedraagt in het blanco-proefvak 25%, bij haar 16%, bij mest 24% en bij haar en mest 19%. De andere boomsoorten zijn in kleine aantallen aanwezig waardoor hieromtrent weinig kan worden vermeld.

Ondanks het feit dat het hier een bescheiden opgezette praktijkproef betreft kan toch worden vastgesteld, dat de afschrikwekkende werking van mensenhaar en schapenmest als afweermiddel voor reeën in bescherming van de jonge aanplant tekortschieten.

Oproepen

-J. Poutsma-

In deze rubriek doen wij beroep op uw deskundigheid en bereidwilligheid. Uw aandacht wordt gevraagd voor twee geheel verschillende zaken, die om oplossingen vragen. Allereerst de maaidood van reekalveren.

Door het koude en droge voorjaar is de groei van het gras laat gestart. Dit betekent dat er laat in het seizoen zal worden gemaaid. Op dat tijdstip liggen er veel reekalveren verborgen in het hoge gras. In ons land waar veel bosranden

aan weilanden grenzen en houtwallen omringd worden door grasland is te verwachten dat duizenden kalveren hier hun eerste levensweken doorbrengen. Het exacte aantal jaarlijks doorgemaaid reekalveren is onbekend, maar

neemt u van mij aan dat dit er veel zijn. Er worden door goedwillende mensen soms pogingen ondernomen om kalveren te redden. Vlak voor het maaien wordt er door een aantal mensen systematisch naar kalveren gezocht. Dit is zeer arbeidsintensief en valt en staat met het enthousiasme van de initiatiefnemer. De oplossing van dit probleem moet niet in de richting worden gezocht, maar in aanpassingen van de maaimachine. Omdat veel gras ongeveer op hetzelfde tijdstip maaijrij is moet dit in korte tijd worden gemaaid. De loonwerkers zijn dag en nacht in de weer om dit werk te volbrengen. Tijd is geld. Destijds werd de wildredder aanbevolen, maar dit apparaat schijnt de snelheid van maaien te remmen. In deze tijd van technische hoogstandjes moet het mogelijk zijn de maaier zodanig aan te passen dat de reekalveren niet worden geraakt. Rust de machine bijvoorbeeld uit met een warmtedetector. De detector krijgt een melding van een warm voorwerp waardoor een mechanisme in werking wordt gesteld zodat de maai balk automatisch wordt opgelicht. De machine maait met dezelfde snelheid door op een hoger niveau, boven het kalf. Nadat de maai balk het dier is gepasseerd zakt de balk en maait op instelniveau verder. Ik stel dat nu erg simpel voor, maar er zijn zeker uitvinders onder

Foto: Joke Hendriks

onze lezers, die zoiets kunnen bedenken en ontwikkelen. Wanneer zo'n apparaat is geconstrueerd en bovendien betrouwbaar werkt dan bestaat daar toch een markt voor. Overal in ons land leven reeën, hazen, weidevogels in weilanden. Niet alleen jagers, maar ook natuurbeschermde organisaties hebben er belang bij dat deze dieren in leven blijven. Welke uitvinders gaan aan het werk om argeloze dieren een afschuwelijke hakseldood te besparen? Meld ons uw vernuftige geesteskind en wij brengen niet alleen de ideeën, maar ook de bedenkers bij elkaar. Op deze manier kan er door gezamenlijk denken en samenwerken een hoogwaardig produkt ontstaan dat bijdraagt aan de bescherming van kwetsbare reekalveren.

Kinderen en reeën

Onlangs werd ik enige keren, vlak achter elkaar, opgebeld voor onderwijsmateriaal over reeën voor projecten van schoolkinderen. Kort daarop besefte ik dat er weinig of misschien wel niets gebeurt aan voorlichting over reeën aan leerlingen van basisscholen. Ik herinner mij het pro-

ject 'Kinderen ontdekken reeën, dat in de tachtiger jaren in het Aardhuis te Hoog Soeren werd gehouden. Honderden kinderen namen daaraan deel, zelfs zo intensief dat het lesmateriaal is versleten. Ik denk dat het een goede zaak zou zijn, dat een aantal mensen vertrouwd met het onderwijs aan leerlingen van de basisschool, elkaar zouden ontmoeten om in onderling overleg een educatief programma over reeën te ontwerpen en te starten. Er wordt dan materiaal vervaardigd voor onder-, midden- en bovenbouw. Ergens wordt een bestelwagen op de kop getikt voor een zacht prijsje, ingericht en gereed gemaakt voor gebruik. Er wordt reclame gemaakt en er worden afspraken met de aanmeldende scholen gemaakt. Daarna trekt een vrijwilliger/onderwijzer(es) de wijde wereld in om de kinderen onze prachtige reeën te laten ontdekken. U kunt voor beide onderwerpen contact opnemen met de redactie van Capreolus. J. Poutsma, Lokveenweg 38, 9751 CK Haren. Tel: 050 - 5347278.

Reeën verstrikt in stroomdraad

*Uit: 'De Boerderij'
ons toegezonden door de heer D. Voûte uit
Lochem.*

Nalatigheid is de oorzaak van de dood van twee reebokken in de buurt van Beerta (Oldambt). Ze raakten tijdens een gevecht met elkaar verstrikt in nylon stroomdraad, dat was achtergebleven nadat een veehouder de schapen uit de tijdelijke wei had gehaald. Akkerbouwer Cors Noordam vond de dode dieren in de afwatering, toen hij met de spuitmachine aan het werk was. 'Een afschuwelijk gezicht', zegt hij. 'Ik heb er foto's van gemaakt om collega's te laten zien wat er kan gebeuren als je materiaal zoals draad of touw in het veld laat liggen'. In het gebied van Wildbeheer Eenheid 'Reiderland' (11.000 hectare) bevinden zich ongeveer 1700 reeën, die in sprongen rondtrekken.

Zie litteken op de kop

(Foto: Joke Hendriks)

Reewildstand moet gereguleerd worden

*Uit: 'De Boerderij' ons toegezonden door de heer
D. Voûte uit Lochem.*

**-M. Garssen-
-D. Voûte-**

Natuurlijk kan een reebok incidenteel met zijn gewei verstrikt raken in alle soorten draad. Bij territoriumgevechten in het voorjaar kan dan

nog een andere bok ook in dit draad verward raken. Belangrijker is te vermelden dat er tegenwoordig vrijwel geen agrariër is die, als hij zijn ogen de kost geeft, geen reewild zal zien. Reeën komen steeds meer voor in al onze provincies. Voor 1940 was het geschatte aantal reeën in ons land 5.000. Nu zijn het er zo'n 60.000. In het huidige landbouwpatroon veroorzaken reeën nauwelijks of geen schade aan de landbouw. Het is van uitermate groot belang dat als de reewildstand plaatselijk te groot wordt er gereguleerd dient te worden. Van plaatsen waar dit niet gebeurde, is bekend dat tientallen tot honderdtallen reeën een erbarmelijke dood vonden, door ziektes, stress en tekort aan voeding. Dus de reewilddraagkracht van een bepaald gebied mag niet overschreden worden. De natuurlijke verhouding in een reewildstand is ongeveer evenveel reebokken als reeëiten. Maar vergeet niet dat de stand zich in twee jaar kan verdubbelen. Volwassen reeëiten krijgen normaliter twee kalveren per jaar.

Hoeveel reeën het slachtoffer worden van verkeersongevallen, verdrinking of bij maaien is nauwelijks bekend. Daar waar de reewilddraagkracht overschreden wordt, ontstaan veel verkeersongevallen, met materiële schade, blijvende menselijke invaliditeit en zelfs met dodelijke afloop. De langs veel wegen geplaatste reewildspiegels verminderen zeker het aantal verkeersongevallen, maar zijn niet afdoende. Veel hulde aan Rijkswaterstaat, die langs kanalen zeer dure reewildstapjes maakt, om het reewild van verdrinking te redden.. Ons land is geheel verdeeld in 'Wildbeheer Eenheden', die u kunnen helpen bij problemen met reewild en/of informatie geven. Mocht u ter plekke niet bekend zijn met de bestuursleden van de WBE, dan is de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV, tel. 033-4619841, fax. 033-4651355) ten allen tijde bereid u naam, adres en telefoonnummer te geven van de plaatselijke WBE-secretaris.

Alle Kogels vliegen

Deel 3

-J.M. Smit-

(Richt)kijkers

In de vorige Capreolus hebben we kunnen lezen, wat belangrijk is om te weten bij de aanschaf van een buks of bij de beoordeling daarvan. Het moderne richtmiddel is de kijker, waardoor de moeilijkheden van het scherpstellen op vizier, korrel en doel tot het verleden behoren. De richtkijker is een essentieel onderdeel van de moderne buks en daarom volgt daar een aparte verhandeling over. Ga er in het algemeen van uit, dat een grendelgeweer voor de reënjacht een uitgesproken nauwkeurighedsinstrument moet zijn waarbij het gebruik van een richtkijker van een meer dan middelmatige kwaliteit nodig is.

Vergroting

Er bestaan over richtkijkers net zoveel meningen over wat goed is en wat niet als over patronen, hagelgeweren en buksen. Na jaren experimenteren en studeren (vooral de Amerikanen kunnen heel bruikbare praktische dingen zeggen) ben ik tot de conclusie gekomen dat we het over het algemeen te ingewikkeld zoeken. Misschien loop ik met dit artikel wat door een

porseleinkast, maar laat de reacties eerst een week liggen voor ze te verzenden, dat doe ik ook vaak!

De beste vergroting voor een 'universele' buks is mijns inziens 4 x, **vast**. Richtkruis 4 of 4A. Het klinkt wat vreemd en ik kan het niet bewijzen, maar naarmate je ouder wordt (vijftig plus), dan werk je beter met een kleinere vergroting (b.v. 4 x) dan een grotere. Een vaste vergroting verdient altijd de voorkeur, indien je onder dezelfde omstandigheden jaagt. Schiet je uitsluitend reewild vanaf de hoogzit, dan is een variabele kijker dus minder op z'n plaats. Wil je echter ook met hetzelfde geweer op kleinere doelen schieten (vossen en kleiner), dan kun je een vergroting van 6 x overwegen, **ook vast**. Neem de duurste kijker die financieel haalbaar is, zoals een Schmidt und Bender, Zeiss, Doctor, Swarovski e.d. Met Swarovski heb ik goede ervaringen. Een nieuw aangeschafte kijker vertoonde een parallaxinstelling, die mij niet goed uitkwam. De fabriek heeft toen de kijker geheel nagesteld volgens mijn wensen en zonder enige kosten. Deze kijkers hebben bovendien een verende oculairring, bril- of oogbeschadiging tijdens het schot

kan voorkomen. Er zijn ook kijkers met een verlicht richtpunt, dat in bijna duisternis nog een goed afkomen gemakkelijker maakt.

Misschien is zo iets te overwegen bij het aanzitten op de varkens in het bijna donker, maar voor reëen lijkt me dat niet nodig.

Voordelen van een kijker met vaste vergroting:

- * Compacte bouw, minder kwetsbaar.
- * Minder onderdelen, bijna altijd betrouwbaarder.
- * Minder strooilight bij tegenlicht, er zijn minder lenzen, dus scherper en minder lichtverlies.
- * Altijd dezelfde vergroting, waar je aan went.
- * Nooit abusievelijk de verkeerde vergroting voorgedraaid.
- * Lager in gewicht.
- * Het objectief is meestal kleiner, zodat de kijker lager op de buks gemonteerd kan worden.

Variabele vergroting

Tegenwoordig is het trendy, om variabele richtkijkers te kopen van het slag 3 tot 9 x en 4 tot 12 x en dergelijke. Afgezien van het feit, dat de objectieven zo groot zijn, dat bijna altijd een hoge montage gebruikt moet worden, is het grootste nadeel van deze din-

gen, dat het gebruik, vooral met maximale vergroting, hoge eisen stelt aan de jager. Niet alleen is het zichtbare veld dan erg klein, ook wordt het vertrouwen ondermijnd. Kijk je door zo'n richtmiddel, dan zie je bij een vergroting van bijvoorbeeld 12 x pas goed, hoe stumperig de mens in elkaar zit. Het schokt en trilt alle kanten op en je durft bijna niet meer te schieten. Omdat het richtkruis bij veel Europese merken méé vergroot, wordt bij sterke vergroting op langere afstand te veel van een klein doel bedekt. Zo verdwijnt een stuk van het vermeende voordeel. Bij sterkere vergroting wordt de vrije afstand tot het oculair kleiner. Dat kan problemen opleveren bij lichte buksen en brildragers in verband met de terugslag!

Sommige jagers gebruiken een richtkijker, ingesteld op 9 of 10 x, om beter aan te kunnen spreken. Het is echter niet te doen gebruikelijk, om met het geweer ergens op te richten, waar je in eerste instantie niet op wilt schieten. Het kan iemand in de verte zijn, waar zo op gericht wordt, of een dier dat niet voor afschot in aanmerking komt. De ellende is niet te overzien indien bij dat zogenaamde 'aanspreken' door wat voor oorzaak dan ook het schot er uit zou gaan. In de Verenigde Staten en ook in Canada zijn zo jagers om het leven gekomen, terwijl ze

trots met een trofee op de rugzak door het struikgewas ploeterden, waarbij ze abusievelijk aangezien werden voor een hert.

De argumenten die hierboven

teitsafhankelijk (zowel slechte als uitnemende richtkijkers hebben bij dezelfde vergroting en lensoppervlakken hetzelfde schemergetal!) en zijn eerder verkooptechnisch van

Foto: Joke Hendriks

vermeld staan vóór een vaste vergroting, gelden over het algemeen tégen een variabele. Vooral bij de goedkopere merken bestaat de mogelijkheid, dat de richtkijker tussen de zwakste en sterkste vergroting een afwijking van het trefpunt kan opleveren. Ook kan er lekkage van lucht en water optreden via de ring, waarmee de vergroting verstoord wordt. Mijn ervaring is, dat zelfs met een 4 x vaste kijker een kraai op 180 meter prima te raken valt. Waarom je dan 9 x of 12 x nodig zou hebben voor grofwild op 75 meter zal voor mij wel duister blijven. Meer lichtopbrengst? Het kan nooit lichter worden dan wat er aan aanwezig licht is! Schemergetallen zijn nogal bedriegelijk, daarbij kwali-

belang. Heb je één universeel kaliber geweer en wil je daar onder wisselende omstandigheden en afstanden mee jagen, dan is de aanschaf van een verstelbare kijker wel te overwegen. Neem dan hooguit een variabele van **1 tot 4 x** of **1,5 tot 6 x**. Voor de bosjacht draai je deze op 1 - 2 x, voor normale afstanden (100 tot 250 meter) 3 - 4 x en voor kleine doelen en langere schootsafstanden (meer dan 250 meter) kies je 5 - 6 x. De doorsnede van de centrale buis kan 2,5 cm of 3 cm zijn. Bij de laatste zou het vermogen om licht door te laten iets groter zijn, maar daar staat tegenover, dat meestal de montage ook hoger zal worden. Vooral de variabele kijkers worden in Europa tegenwoordig veel in 3 cm uitvoering geleverd.

Kijkermontage

Een stevige montage is noodzakelijk en deze moet met zorg uitgekozen worden. Sommige buksen, vooral de lichtere, geven nogal wat terugslag en dat mag de stand van de kijker niet beïnvloeden. Een vaste montage is te prefereren boven een zwenk- of inhaakmontage, omdat de kijker soms geringe afwijkingen voor en na het inhaken kan vertonen. Dat kan oplopen tot 3 - 5 cm op 100 meter bij herhaald opzetten of afnemen. Dat is te veel om kritisch te schieten, want op meer afstand wordt dat alleen maar erger. Wil je toch een inhaaksysteem, neem dan het beste wat te krijgen is, bijvoorbeeld een merk als EAW. Indien het vast monteren van een kijker geen problemen oplevert kan hij af en toe eens losgehaald worden om te zien of er geen roestvorming optreedt en ook is de stand gemakkelijk te corrigeren indien blijkt dat de afstand oculair - oog niet optimaal is gekozen.

Voor bijna ieder merk buks kunnen passende montage-ringen geleverd worden. De hoogte kan worden aangepast aan de doorsnede van het objectief van de richtkijker. Bij de lichtsterke en de variabele kijkers komen objectief-doorsnedes voor van 60 mm en meer. Het is mogelijk om op een hoge montage een normale kijker vast te zetten,

alleen staat de kijker dan wel erg hoog boven het grendelhuis.

Uit een later hoofdstuk waarin kogelbanen besproken zullen worden leren we, dat een hogere montage een denkbeeldig vlakke kogelbaan op zal leveren, omdat de richtlijn hoger boven de kogelbaan is gelegen. Dat zou een grotere inschietafstand toelaten, maar in feite bedriegen we ons zelf, want in werkelijkheid wordt de kogelbaan natuurlijk niet vlakker. Zorg er voor, dat altijd de laagst mogelijke montage gebruikt wordt. Dat heeft voordelen.

- Het is gemakkelijker om de buks tijdens het schot strikt horizontaal te houden.
- De combinatie is minder kwetsbaar en gemakkelijker te dragen en te vervoeren.
- Omdat de kam van de kolf niet hoger gemaakt kan worden dan de achterwaartse grendelbeweging toelaat, zal bij een lagere montage de kolf beter tegen de wang komen. Kans op oog- en wangbeschadiging (door de recoil) neemt bij hogere montage toe!

Het verdient aanbeveling om de kijker zelf te monteren. Correcties zijn dan later gemakkelijker uit te voeren. De kijker moet zodanig gemonteerd worden, dat wanneer we in het jachtveld van een bepaalde schietpositie gebruik maken, het oculair

ver genoeg van het oog verwijderd is. Bij twijfel is het beter om de kijker iets verder naar de loop toe te zetten dan bij staand schouderen goed geacht wordt. Koop een hulpmiddel om het geweer horizontaal vast te leggen. Dat is een soort steun, waarin de buks met stelschroeven op z'n plaats gehouden wordt. De Amerikanen noemen dat een 'gun cradle'. Plaats de buks hierin voor verder te gaan. Bevestig nu eerst de montagebases op de daatooe aangebrachte uitsparingen of voorzieningen op de buks. Breng ook de onderste halve ringen aan, maar zet ze nog niet vast. Verwijder de grendel en leg de richtkijker los in de ringen en controleer, of een punt, dat je op bijvoorbeeld 100 meter door de loop en door de kijker ziet, ongeveer overeen komen ('bore sighting'). Ontvet de binnenkanten van de ringen en de plaats, waar ze om de kijker moeten komen (b.v. met spiritus). Bepaal de exacte horizontale dwarse stand van het geweer door middel van een waterpas op een horizontaal deel van het grendelhuis te leggen. Zet de buks in deze positie goed vast en leg voorzichtig de kijker in de onderste ringen. Verschuif nu de buks met daarop de richtkijker, *door middel van de geweerhouder* zó, dat in de kijker een verticale lijn (zijkant van een gebouw, touwtje vanaf het plafond o.i.d.) precies langs

de verticale van het richtkruis loopt en monteer de bovenste ringen voorzichtig tot ze goed op hun plaats zitten en controleer daarbij steeds de verticalen! Zijn de oppervlakken van ringen en kijker glad door de fabriek afgewerkt, knip dan een stukje watervast fijn schuurpapier in de breedte en lengte van de ringen en leg dit met de *schuurzijde*

Hindes onderaan de heuvel rechtsboven.

(Foto: Jan Smit)

tegen de ringen aan, alvorens de zaak vast te zetten. Om geen spanningen in de kijker te veroorzaken, moeten de schroeven of inbusbouten van de ringen om en om aangedraaid worden. De schroeven of bouten kunnen met een verstijvingsmiddel ingesmeerd worden om lostrillen te voorkomen. Dat kan zijn 'locktite' of lijnolie. De meeste kijkers hebben de mogelijkheid om het oculair in te stellen. Kijk naast de lens naar een punt op 100 meter en direkt daarna door de kijker. Het draadenkruis en het doel moeten

scherp zijn indien je ook de omtrek van het kijkerbeeld scherp ziet. Is dat niet zo, of moet je de ogen inspannen om het scherp te zien, verdraai dan deze instelling. Enige malen snel achter elkaar door de kijker en ernaast kijken zal al draaiend het goede resultaat opleveren. Markeer die instelling en laat dit zo staan.

Veldkijkers

Even een zijstap naar de veldkijkers. Het aantal artikelen hiervoor is heel groot, dus doe er je voordeel mee. Ook hier geldt weer dat optimale kwaliteit veel geld kost, hetzelfde als bij de richtkijkers. Over het algemeen voldoet een 7 x 35 of 8 x 40 in alle voorkomende situaties. De bouw kan compact blijven en het zicht in de schemer is goed. Sterkere vergrotingen geven een te nauw en trillend beeldveld, zodat het snel opzoeken van wild (en dat

moet soms heel vlug) wordt bemoeilijkt. Ook de lichtsterkere kijkers zoals de 7 x 50 zijn vaak te lang en te zwaar om gemakkelijk te zijn. Koop een kijker met een rubber omhulsel. Dat is handig tegen de regen en het ding maakt geen lawaai tegen de knopen van de jas. Nog een woordje over het dragen. Maak de riem zo kort, dat deze met niet te veel speling over het hoofd past. De bovenkant van de kijker hangt dan ongeveer 20 cm onder de kin. Je hebt maar een korte slag nodig om hem voor het oog te brengen en tijdens het lopen slingert hij niet steeds van links naar rechts, een bekend verschijnsel. Wordt de geweerriem als schietsteun gebruikt (komt later aan de orde), dan zit de kijker ook niet in de weg.

Afstandsmeter

Iedereen heeft moeite met het schatten van de afstanden. Vooral in terrein met weinig referentiepunten (duinen, zoals op Terschelling, bergen en heidevlaktes). Lukt het om tot 100 meter misschien hooguit tot een afwijking van 25% fout te schatten, over de 100 meter wordt de fout al snel 50%, over de 200 meter kan die oplopen tot 100% en meer! Ik heb in een overmoedige bui een tijdje geleden de GEOVID van Leica aangeschaft. Dat is de kijker met afstandsbeplating met laserlicht. Onder goede atmosferi-

sche omstandigheden meet hij tot anderhalve kilometer, (hoewel het niet mijn gewoonte is om op zulke afstanden op wild te schieten) met een nauwkeurigheid van 1 meter over het hele meetbereik. De prestaties van deze kijker zijn nauwelijks te geloven. Op jacht in Hongarije schatte de begeleider, zelf jager en iemand, die het veld heel goed kent, reeën op een afstand van 400 meter, terwijl de GEOVID ze correct op 230 meter aanduidde. Een hinde, op 65 meter geschat, bleek op 104 meter te staan! Precies hetzelfde merkte ik bij het 'stalken' in Schotland. Op de over het algemeen kale hooglanden is het schatten, ook voor de lokale begeleiders, heel moeilijk.

Misvattingen van 50 tot 100% komen voor! Bewijs, dat iedereen fouten maakt bij het afstand schatten. (Het is mij nu ook duidelijk, waarom hoge eenden nu en dan misgeschoten worden. De geschatte afstand van vogels, die ik eens op 45 meter hield, bleek 75 meter te zijn en daar kan geen hagel tegenop!)

Indien je de kogelbaan van je patroon kent, is genoemde kijker een fantastisch hulpmiddel. Schieten op (grof)wild na verkeerd afstand schatten leidt vaak tot ziek schieten en om dat te voorkomen is een exacte afstandsbepaling een belangrijke stap vooruit. Heel vaak

heb je te maken met grofwild, dat niet precies aan de 'voorgescreven' afmetingen (in het richtkruis) voldoet (kalveren b.v.). Deze kijker hoort daarom thuis in de chronologische ontwikkeling en verbetering van de jachtwapens ter voorkoming van het aanrichten van onnodig dierenleed. De kijker is wel wat zwaarder en groter dan normaal, maar daar wen je erg snel aan. Bovendien is de optiek van uitzonderlijk goede kwaliteit en de scherpstelling is van 35 meter tot oneindig, zonder dat je hoeft bij te stellen. Door het gewicht ligt hij stabiel in de hand. Kortom: een geweldig ding! Deze kijker leerde, dat de effectieve lengte van de

slag van mijn (ego)trip naar Schotland in 1996 om hinds te jagen. Denk er wel om, dat het schieten zoals in het volgende verhaaltje beschreven wordt, alleen uitvoerbaar is indien je bijna volkomen vertrouwd bent met je buks, de kogelbaan, de windeffecten en indien je heel goed op de hoogte bent van je eigen kunnen. Probeer dat niet te doen indien je niet meer dan een stuk of tien patronen per jaar verschiet, ga dan eerst oefenen!

De derde dag

(.....) We praatten en stalkten door en ergens kwamen we bij een paar grote stenen. Jimmy de stalker-begeleider; red.) keek eromheen en verschoot van kleur. Hinds! Bij nadere inspectie bleek het één hinde te zijn, met een

Foto: Joke Hendriks

100 meter kogelbaan in Biddinghuizen 94 meter is! Om te laten zien, wat de voordelen van zo'n kijker zijn indien je op de hoogte bent van je kogelbaan volgt hieronder een deel van een ver-

jaarling en een kalf. Ze zaten tegen een rotspartij rustig te herkauwen. De wind (kracht 3-4) was iets schuin in onze richting en de zon stond achter ons. Ik mocht ook kijken, voorzichtig natuurlijk (if you can see the deer, the deer can see you!), maar ik zag de dieren wel en zij zagen mij niet! Wij keken met de zon mee en zij er tegen in. Heel oneerlijk, maar soms is het andersom. De GEOVID leerde, dat ze

op 198 en 205 meter zaten. "Jimmy, hoever zijn ze weg?", kon ik niet nalaten te vragen. "160 yard, Jan, geen probleem voor jou, we wachten tot ze staan". "Jimmy, kan het ook 225 yard zijn?" "Nee, impossible, zover vergis ik me niet. Hoe kom je trouwens aan die exacte afstanden waar je altijd over praat?" "Kijker? impossible, bestaat niet". Kortom, we lieten de herten voor wat ze waren en lieten ons de heuvel afzakken. Hij wilde eerst de kijker bestuderen. "Die steen daar, Jimmy, wat schat je?" "65 yard", zei hij. "Meet nu maar met de kijker". "98", zei hij. "Dat is in meters, Jimmy, dus 108 yard. Maak nu een stap vooruit en meet nog eens". "97 meter, 107 yard". Jimmy wilde afpassen en de passen werden op het laatst steeds groter, omdat hij het niet wilde geloven. Nog eens ergens anders op gemeten en met hetzelfde resultaat. Hij begon iets van z'n ongeloof te verliezen en was verbluft. We klommen het heuveltje weer op en hij mat de afstand. "198", zei hij. "Ja, meter", zei ik. "Maar dat is toch 160 yard?" Hij gaf niet op. "Nee, you basterd, een meter is langer dan een yard, dus deze zit op 220 yards"! Hij wist dat natuurlijk ook wel, maar wilde niet toegeven. We lachten ons dood.

En nu die herten. Die zaten er nog steeds, afwachting. We wachtten en kwartier, druk pratend, met de buik op het gras. Af en toe een blik op de hinds, maar die vonden het ook wel best. Ze kwamen niet overeind, ondanks fluiten en roepen van ons. "Jimmy, ik maak een deal met je", zei ik. "Of ik schiet ze in de drager en als ik dat bij de eerste schot verziekt, gaan we naar huis, of we wachten tot ze uit-geherkauwd zijn en dan liggen we hier waarschijnlijk over een uur nog". Jimmy wist niet goed wat te doen. Hij keek eens naar de buks, hij keek eens naar mij, zei, dat ik toch niet zoveel geluk kon hebben en wachtte nog even. "Dus dan naar huis hè", zei hij. "Ja, dan naar huis"! Het was inmiddels vrij laat geworden, dus we wilden wat. Jimmy aarzelde nog even en zei toen: "OK, maar je weet onze afspraak!" (.....)

Ik heb vele patronen geschoten hier op het strand (ik laad zelf, dit ter geruststelling) en ook op verschillende afstanden, wel tot 500 meter, om te kijken, wat de kogel doet. 200 Meter in het Schotse landschap, het moest kunnen! Ik wist, dat de kogelbaan op die afstand nog een verhoging had van nauwelijks 1 cm, want de buks was op 214 meter ingeschoten. Door het exact meten van de afstand weet je precies hoe je moet richten. Had ik echter de 160 yard van Jimmy aangehouden, omgerekend ongeveer 145 meter, dan was de kogel circa 6 cm hoog geweest en had ik dus bovenlangs gemist! Jimmy, daar gaan we. Het werd heel spannend, hij praatte niet meer en keek ingespannen door zijn 8 x 40 veldkijker. Hij wilde nog nauwelijks geloven, dat het kalf 225 yard weg was en ook kon hij niet geloven, dat een gastjager op die afstand een schot door de drager zou kunnen geven. We spraken eerst af, het kalf te schieten, die keek onze richting uit en het enige wat je kon zien was zijn kop en een stukje van de nek. Na het schot viel Jimmy bijna om van verbazing. "You are a lucky man, Jan believe me, this is pure a lucky shot"! Ik was blij met dit Schotse commentaar, maar het woordje geluk was naar mijn mening niet helemaal op zo'n plaats. "Wait and see", zei ik, waarna ik op de nek van de hinde richtte. "You are not doing this again, are you?" was zijn wat benauwde vraag. Het was natuurlijk wel een beetje eigenwijs, maar kortom, Jimmy was na het tweede schot overtuigd! (.....)

Foto: Joke Hendriks

Nadere informatie en literatuur:

'Jachtvademecum'; (handboek voor het jachtbedrijf)
Koninklijke Vermande b.v.
Postbus 20,
8200 AA Lelystand.
Tel: 0320-222 944
fax: 0320 - 226 334

Naschrift redactie

Het is ons bekend dat Jan Smit in één week meer kogels verschiep dan vele reewildjagers in hun hele leven. Hij is dan ook een fantastisch goede schutter die precies weet wat wel en niet verantwoord is. Als 50 plusser is hij al meer dan 40 jaar de perfectionist die nog steeds nieuwe wegen probeert te vinden om zijn schotresultaten te verbeteren. Het bovenstaande demonstreert wat de eventuele mogelijkheden zijn indien iemand de moeite wil nemen om uit zijn buks te halen wat erin zit. Wordt er niet regelmatig geoefend, beschouw dit dan voor een ongeoefende schutter als stuntwerk en je doet er dan verstandig aan om je geluk maar in de loterij te beproeven...!

Nieuwe Keurmeesterscursus

-J. Schoonderbeek-

De voorgeschiedenis

Sinds enige tijd zijn er binnen de Vereniging Het Reewild geluiden te horen dat de huidige manier van reewildgeweien keuren op regionaal niveau niet meer van deze tijd is. De periode van de individuele reewildbejaging is aan het voorbij gaan en wordt er naar gestreefd naar het beheer van een wildpopulatie binnen de WBE of samenwerkingsverband. De Vereniging heeft een raamwerk uitgegeven, waarin is aangegeven hoe dit reewildbeheer kan worden vastgelegd in een reewildbeheerplan. Met de komst van deze reewildbeheerplannen kwam ook de discussie opgang of de huidige keuring van reewildgeweien op regionaal niveau niet moest worden herzien. Bij de uitvoering van dit reewildbeheer binnen de WBE of samenwerkingsverband kwamen meer zaken aan de orde dan alleen het keuren van reewildgeweien. Ook de kwalificatie van goed of fout met de daaraan verbonden rode stippen of rode strepen ontkwam niet aan deze discussie. Er werd veel over dit onderwerp gesproken maar een concreet ontwerp hoe de nieuwe wijze van keuren er dan uit moest zien kwam niet van de grond.

Nieuwe wegen

In 1996 hebben een tweetal keurmeesters van de Vereniging zich gebogen over dit onderwerp. Door middel van een brief aan het Landelijk Bestuur (LB) hebben zij kenbaar gemaakt hoe zij dachten, dat de nieuwe wijze van keuren eruit moest

commissie Rutten hield in, dat het keuren van de reewildgeweien moet beginnen in de WBE. Bij deze keuring moest naast het schatten van de leeftijd ook betrokken worden:

- draagkrachtmodel
- afschotplan (met indien mogelijk een leeftijdsop-

Foto: Joke Hendriks

zien. Vanuit het LB is de commissie Rutten samengesteld, die aan het LB advies moest uitbrengen naar aanleiding van de brief van beide keurmeesters. Deze kregen daarna van het Dagelijks Bestuur opdracht een keurmeesterscursus nieuwe stijl te formeren. Geënt op het advies dat de commissie Rutten had uitgebracht aan het LB. Het advies van de

bouw) minimaal 50% jaarlingen
-maximaal afschot realiseren zowel bij de mannelijke als bij de vrouwelijke dieren.

Dit alles is door beide keurmeesters in cursusvorm gegoten die weer ter goedkeuring is voorgelegd aan de commissie Rutten. Alhoewel het de bedoeling is deze nieuwe manier van reewildgeweien keuren landelijk uit te voeren is door de organisatie beslo-

ten op bescheiden schaal te beginnen. Daarom is gekozen om in de regio Achterhoek en Overijssel enkele WBE's te benaderen om 2 personen aan te wijzen die deze keurmeesterscursus nieuwe stijl willen volgen. Aan deze cursisten wordt als eis gesteld dat zij tenminste 5 jaar praktische reewildervaring hebben.

Tevens is met onze WBE's afgesproken dat zij in hun gebied het bokkenafschot 1996 op de nieuwe wijze gaan keuren en de uitkomst van deze keuring op de komende regionale tentoon-

stelling in de Achterhoek en Overijssel zullen publiceren. Het zou te ver voeren om in dit stuk alles precies te omschrijven wat de keurmeesterscursus inhoudt. Het grondprincipe van het keuren nieuwe stijl ligt vast, namelijk dat op regionaal niveau het keuren van reewildgeweien begint in de WBE.

Om deze keurmeesterscursus te vervolmaken zal er later op onderdelen nog aan gesleuteld moeten worden. Daarom is er in Vorden gestart met een try-out van deze cursus.

Naast deze try-out zijn er door de organisatie in den lande diverse personen gevraagd om hun mening te geven over deze cursus. De organisatoren van deze keurmeesterscursus nieuwe stijl hebben zich ten doel gesteld een cursus te formeren die stoelt op een breed draagvlak binnen de Vereniging Het Reewild. Het moge duidelijk zijn dat het keuren van reewildgeweien op regionaal niveau overal in het land gelijk moet zijn.

Foto's: Jan Brinkman

ZONDER COMMENTAAR

Ingezonden brief

Geachte Heren,
Mijn naam is N. Bakker en ik ben woonachtig te Oldeholtgade. Mijn beroep is kraanmachinist en mijn hobby's zijn wild en natuur. Over het wild wil ik het graag even met u over hebben. Ik woon in een bosrijke omgeving waar vaak veel wild aanwezig was, maar helaas is dat nu wel veranderd. Staatsbosbeheer heeft hier wel grond ingeplant die zorgt voor een goede dekking voor fazanten, reeën en konijnen. Dit is slechts een druppel op de gloeiende plaat. De fazant, konijn en ook de haas zijn bijna uit ons wildbestand verdwenen. De plaatselijk jagers hebben de laatste acht jaar al niet meer kunnen jagen op dit wild. Alleen schadelijk wild zoals de vos en de kraai kunnen bejaagd worden. Al geruime tijd proberen we van de boeren een stukje land te krijgen om daar na de maasoogst het land voor een deel in te zaaien met snijrogge als wintervoer voor de reeën. Nu is dit nog niet het geval en kan de snijrogge niet volgroeien door de late maasoogst. Dit heeft als gevolg dat de reeën 's-winters naar voedsel gaan zoeken en de autosnelweg gaan oversteken. Afgelopen winter zijn er in deze regio in zeer korte tijd twaalf reeën doodgereden. Er is een dag waarop liefst drie reeën de dood vonden. Gelukkig bleef het in al deze gevallen alleen bij blikshade. De fazant is een wildsoort die bijna uit ons wildbestand is verdwenen, ondanks alle inspanningen van de jagers om de fazanten 's-winters bij te voeren. Dit gebeurt meestal met voeremmers, maar daar

worden ze dan weer weggejaagd door grote roofdieren zoals de vos. De fazanten gaan dan meestal uit de dekking en trekken naar andere plaatsen. We vinden ze dan ook vaak aangereden langs de autosnelwegen. Nu is er een klein lichtpuntje voor het laatste wild in onze mooie natuur. Wij hebben een paar kleine boeren, Staatsbosbeheer en een inwoner van ons dorp bereid gevonden om een klein stukje van hun land af te staan. Hier willen wij dan een paar wildakkers van maken. Op deze manier krijgen we een biotoopverbetering voor al het wild. Muizen en insecten komen hier op af, waaraan de roofvogels en uilen zich te goed doen. In het totaal zitten we dit jaar al op 3 hectare. Het zaaizaad, de hele bewerking en de huur is toch wel aardig duur en daarom willen wij u vragen of uw organisatie een kleine bijdrage wil storten om dit plan te realiseren. De te verwachten kosten bedragen ongeveer f 3000,-. De plaatselijke imker en de vogelwacht hebben een kleine donatie toegezegd. We hopen dat uw organisatie ons plan wil steunen. U kunt uw donatie storten op giro-nummer 70.70.087 t.n.v. N. Bakker, o.v.v. 'Steun Wildakker'. Alvast bedankt.

Hoogachtend, N. Bakker, Hoofdweg 225,
8574 CG Oldeholtgade.

Naschrift redactie

Wij ondersteunen dit initiatief van harte en willen dan ook graag onze leden de gelegenheid geven hieraan een steentje bij te dragen.